

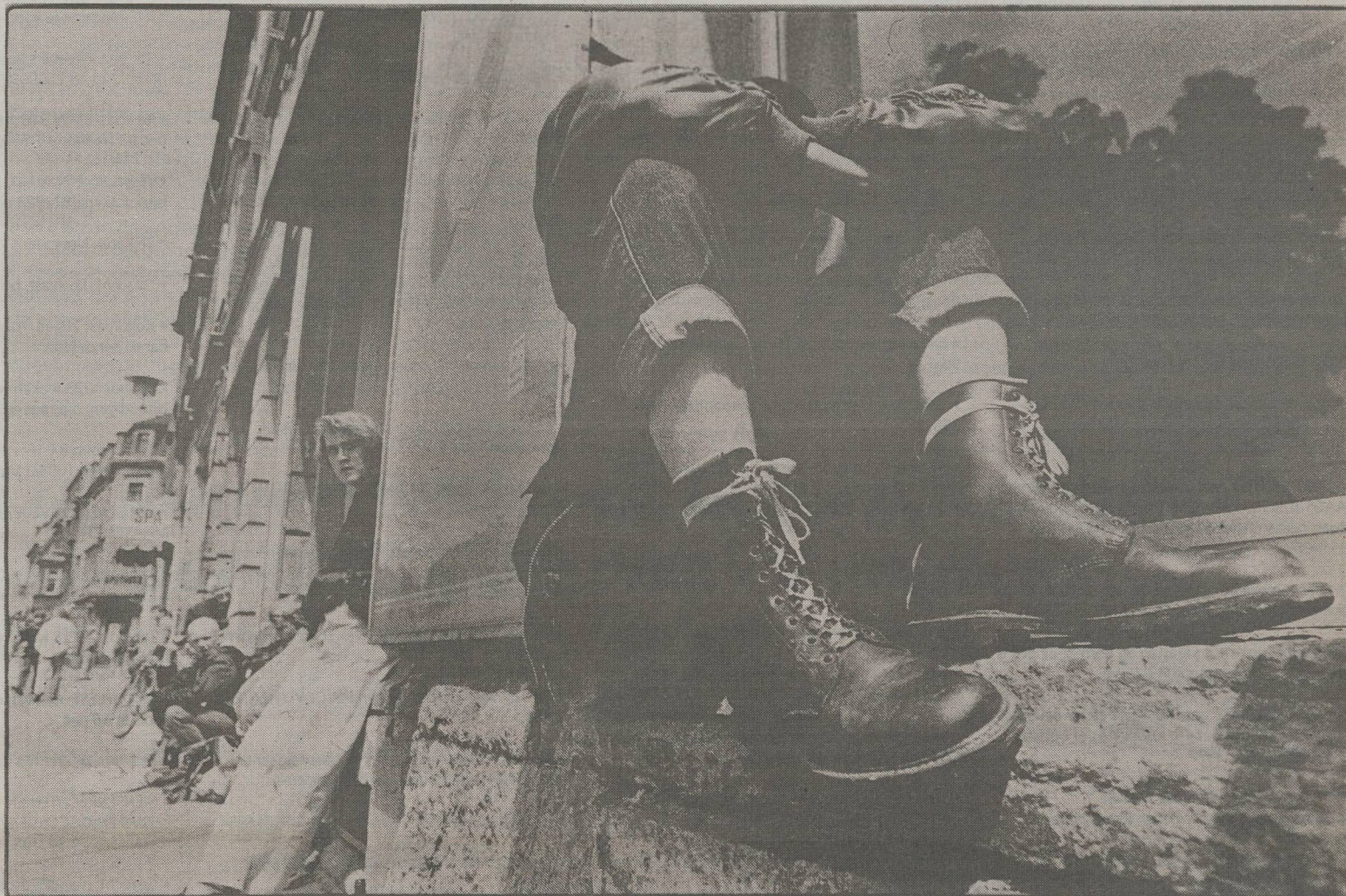
Jaargang 13, 4 december 1992

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • adres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Kanonengebulder en laarzengebreun: twee alledaags geworden symptomen van nationalisme. Studium Generale wijdde er woensdag een discussie aan. Hoe reëel de dreiging is dat ook hier het fenomeen de kop opsteekt, bleek uit de aanwezigheid van politiemensen die discreet hadden postgevat voor de deur van de zaal waar de discussie werd gehouden.

De angst bleek (voorlopig) ongegrond. De agenten zouden eerder nodig zijn geweest in de vergaderzaal waar vorige week donderdag de universiteitsraad vergaderde. Daar streden de medische faculteit en de faculteit der Gezondheidswetenschappen bijna op leven en dood om de extra onderzoeksplaatsen die te vergeven waren. En dan de strijd om voorrang tussen docent en student in het onderwijs: in eigen huis een achterhoedegevecht, vindt onderwijskundige Wynand Wijnen. Voor de rest van studierend en docerend Nederland schreef hij de catechismus van Maastricht.

(foto Geert van Kesteren/Hollandse Hoogte)

'Onafhankelijkheid van ouders is onbetaalbaar geworden'

Minister wil 'rijke' ouders aan basisbeurs laten bijdragen

Ouders met een bovenmodaal inkomen moeten met ingang van 1996 gaan bijdragen aan de basisbeurs van hun studerende kind(eren). Wie een topinkomen verdient, moet zelfs de gehele beurs betalen. De keuzevrijheid van studenten om voor een bepaalde opleiding te kiezen moet aan banden worden gelegd.

Dat zijn de belangrijkste onderdelen uit de jongste bezuinigingsvoorstellen van minister Ritzen (onderwijs) aan de Tweede Kamer. Met de voorstellen levert minister Ritzen zijn jaarlijkse bijdrage van 273 miljoen gulden aan de bezuiniging van twee miljard gulden waartoe het kabinet onlangs besloot. In het voorjaar moet het kabinet nog eens 750 miljoen gulden zien te vinden. De studiefinanciering in het hoger onderwijs blijft volgend jaar gespaard. Voor de langere termijn kwam minister Ritzen vorige week te elfder ure en zeer onverwacht toch nog op de propfen met ingrijpende maatregelen. De belangrijkste is de koppeling van de basisbeurs aan het inkomen van de ouders. Als de ouders van een student meer dan 60.000 gulden verdienen, moeten zij gaan bijdragen aan zijn basisbeurs. De hoogste inkomens moeten de beurs zelfs helemaal gaan betalen. Volgens minister Ritzen is dat de „meest rechtvaardige“ bezuiniging op de studiefin-

anciering die nog overbleef na alle voorgaande kortingen. Als ouders geld genoeg hebben, kunnen zij volgens de minister best meer meebetalen aan de studie van hun kind(eren). In het huidige stelsel krijgt elke student dezelfde beurs. „Die onafhankelijkheid van de ouders is onbetaalbaar geworden“, aldus Ritzen maandagavond tijdens een debat met studenten over de tempobeurs. Ritzen was altijd al tegenstander van de denivellerende werking van het bestaande systeem (zie ook pagina 3). Studenten van wie de ouders te weinig willen bijdragen, kunnen geld lenen bij de minister. Enige tijd geleden zegde Ritzen toe deze mogelijkheid te zullen onderzoeken. Volgens Netelenbos is de uitslag daarvan positief. Nu kan een student slechts lenen als zijn ouders een laag inkomen hebben, of als hij een conflict met met hen heeft. Voorwaarde voor de koppeling tussen beurs en ouderlijk inkomen is voor Ritzen dat dit ook gebeurt met vergelijkbare voorzieningen, zoals de kinderbijslag. Pas dan is volgens hem sprake van „consistent beleid“. Het kabinet is daar volgens een woordvoerder van Ritzen verdeeld over. Vorig jaar augustus stemde het kabinet in met een nota van staatssecretaris Ter Veld (Sociale Zaken) waarin de ouderonafhankelijkheid van de kinderbijslag is vastgelegd. „Onder druk van bezuinigingen kan dat standpunt echter veranderen“, aldus de woordvoerder. De regeringsfracties CDA en PvdA zijn te-

gen een koppeling van de kinderbijslag aan het ouderlijk inkomen. Zij ondersteunen wel het idee dat ouders met een bovenmodaal inkomen moeten bijdragen aan de basisbeurs van hun kinderen. Het CDA omdat de beursen „te riant“ zijn en „omdat die koppeling de band tussen ouders en kinderen versterkt“. De PvdA omdat „het ongewenst is dat de staat kinderen van goed verdienende ouders zo zwaar subsidieert“, aldus kamerlid Tineke Netelenbos. De PvdA acht de koppeling tussen beursen en inkomen zoals Ritzen die wil toepassen onuitvoerbaar. Netelenbos meent dat de fractie een „veel simpeler“ oplossing heeft. De basisbeurs moet worden afgebouwd naar het niveau van de kinderbijslag voor 18-jarigen (nu 209 gulden per maand per kind als er twee kinderen zijn). Vervolgens ontvangen studenten uit de lage en midden-inkomens een aanvullende beurs, afhankelijk van het ouderlijk inkomen. Willen zijn ouders te weinig betalen, dan kan de student het ontbrekende geld lenen. Minister Ritzen wijst deze oplossing niet direct van de hand, aldus een woordvoerder. Hij komt in het voorjaar van 1993 met een uitwerking van z'n plannen. Tot die plannen behoort ook de wens van Ritzen dat universiteiten en hogescholen hun studenten na de propedeuse streng gaan selecteren. Dit moet voorkomen dat zij volharden in een verkeerde opleiding. Vanaf juni 1994 mogen instellingen hun studenten een 'bindend studieadvies' geven. Veel universiteiten voelen daar echter

Bezuiniging op onderwijs

Het ministerie van onderwijs moet vanaf 1993 jaarlijks 273 miljoen gulden extra bezuinigen. Enkele onderdelen daarvan zijn:

Jaar	93	94	95	96	97
Diversen*	27	57	115	174	
VASK**	58	140	140	67	
Prijscompensatie studiebeurzen	10	10	10	10	10

* Hieronder vallen: het ouderafhankelijk maken van de beursen, verhoging collegegelden van 27-plussers en maatregelen tegen het 'stapelen' van opleidingen.

** VASK: vervroegde aflossing studieleningen, met korting.

niets voor. Ritzen wil hen daar alsnog toe overhalen. Selectie vòòr de propedeuse wijst hij af. „Het eerste studiejaar is het beste moment voor selectie en oriëntatie“, verklaarde hij afgelopen maandag. Studenten die geen „passende leerweg“ kiezen moeten de kosten als gevolg van hun verkeerde keuzes wellicht terugbetalen, suggereert Ritzen. In elk geval wil de minister met ingang van 1994 het collegegeld voor 27-plussers nog meer verhogen. Vanaf dat jaar kort hij ook tien miljoen gulden op de prijscompensatie van de studiebeurzen. Volgend jaar al krijgen de universiteiten 33 miljoen gulden minder voor hun huisvesting. „Erg vervelend“, aldus een woordvoerder van de gezamenlijke universiteiten. „Onze huisvesting is al zo miserabel.“ Voor het overige zijn de universiteiten „redelijk tevreden“ over de voorstellen van minister Ritzen.

HOP, Pieter Evelein

Universiteit pot teveel geld op

Er worden binnen de universiteit te grote reserves opgebouwd. Alle beheerseenheden doen daaraan mee, maar vooral bij de algemene diensten wordt veel geld opgepot. Wellicht zou dat geld beter ingezet kunnen worden in de faculteiten.

Een sceptische universiteitsraad liet zich tijdens de bespreking van de initiële begroting voor 1993, vorige week donderdag, kritisch uit over het spaargedrag dat aan deze universiteit hoogtij viert. Op centraal niveau omvat de algemene bedrijfsreserve (ABR) ruim 5 miljoen aan het einde van dit jaar. In dezelfde periode van het vorige jaar bedroeg de ABR een kleine twee miljoen gulden. In de raad werden twijfels geuit over het nut van dergelijke hoge reserveringen. Dr. K. Dittrich, lid van het college van bestuur, verdedigde het beleid met een beroep op de vele onzekerheden waaraan de universiteit is blootgesteld. De ABR heeft het karakter van een weerstandskas, een rekening courant waaruit indien nodig geput kan worden.

Hij schetste een paar van de deels niet goed becijferbare bedreigingen die de financiële positie van de RL aan zouden kunnen tasten. Daarbij gaat het onder meer om de ontwikkeling van de wachtgeldproblematiek, om de invoering van de tempobeurs die tot minder studenten en dus minder geld zou kunnen leiden, om andere bezuinigingen vanuit het ministerie van onderwijs, om noodzakelijk bouwinvesteringen waarvoor O&W vermoedelijk niet alle lasten zal willen dragen. Aan de U-raad beloofde hij binnenkort een notitie te zullen aanbieden waarin een financieel lange-termijnperspectief zal worden geschetst. Naast twijfels aan het beleid als zodanig koesterde de U-raad vooral bedenkingen bij de reserves die bij de algemene diensten zijn gevormd. Die belopen, bij elkaar opgeteld, een nog astronomisch bedrag dan dat van de universiteit, namelijk ruim 5,7 miljoen. De grootste oppotter blijkt de financieel economische dienst te zijn, die een ABR heeft van bijna 1,4 miljoen. Ook de universiteitsbibliotheek heeft een omvangrijke ABR, maar die is grotendeels opgebouwd uit zogeheten 'bestemmingsreserves' waarover de UB niet vrij kan beschikken.

In de U-raad werd gesuggereerd dat een meer bedrijfsmatige calculatiewijze bij de diensten kennelijk veel opbrengt, maar dat het er toch meer op lijkt dat "de vrijheid van de ondernemer gepaard gaat aan de zekerheid van de ambtenaar", zoals wp-lid dr. R. Janssen het formuleerde. Met andere woorden: de diensten staan niet echt in een marktverhouding tot hun klanten. Zowel door de stafgeleding als de studenten werd geklaagd over de ondoorzichtigheid van de diensten en hun financiële operaties. Voor raadslid prof. R. Drop waren de cijfers aanleiding om te suggereren dat een deel van de dienstenreserves wellicht beter naar de faculteiten overgeheveld zouden kunnen worden, zodat dit geld tenminste benut kan worden voor de primaire taken van de universiteit, onderwijs en onderzoek. Collegelid Dittrich kondigde aan dat in het komende jaar de financiering van de diensten ter discussie zal staan. Met name waar het gaat om de "optimale mix van centrale en decentrale financiering", dus om de verhouding waarin de diensten door het centrale bestuur dan wel door de afnemers, vooral de faculteiten, worden bekostigd.

Grenzen open voor onderzoekscholen

Nederland en vier omliggende landen gaan uitwisseling tussen hun onderzoekscholen gaan stimuleren. Dat zijn minister Ritzen en zijn collega's uit Duitsland, Frankrijk, België en Denemarken vorige week vrijdag (27-11) in Brussel overeengekomen. Voor jonge onderzoekers moet het makkelijker worden een deel van hun onderzoek in het buitenland te doen. Het initiatief tot deze samenwerking kwam vorig najaar van Nederland, waar minister Ritzen net een advies had gekregen om het nieuwe stelsel van onderzoekscholen ook een internationale dimensie te geven. De bewindsman ging praten met collega's uit landen waar eenzelfde stelsel in opbouw leek - maar moest al gauw constateren dat het aio-stelsel, de Duitse Graduiertenkollege en de Franse écoles doctorales nog niet zomaar onderling uitwisselbaar zijn. Het duurde een jaar tot men een voorzichtige principe-overeenkomst kon tekenen. Speelde vorig jaar in ons land nog even de discussie over zoiets concreets als een 'brugjaar' voor promovendi in onderzoekscholen, de nu gesloten overeenkomst is gesteld in veel algemener termen. Er bestaan nog verschillen in opbouw, organisatie en kwaliteitseisen van de onderzoekersopleiding in de vijf landen. De gemaakte afspraak is, dat men geleidelijk tot meer afstemming wil komen. Want dat maakt ook uitwisseling eenvoudiger. Om die uitwisseling, die volgens initiatiefnemer Ritzen de kwaliteit van de opleidingen kan verhogen, draait het allemaal. Daarom denken de ministers ook over een speciaal Europees beurzenprogramma voor grensoverschrijdende promovendi. Maar of en hoe de samenwerking tot stand zal komen, hangt verder vooral af van de onderzoeksorganisaties in de vijf landen, zoals de KNAW in Nederland.

Wammes Bos

HOP, Frank Steenkamp

PvdA wilde al langer verband leggen tussen basisbeurs en het inkomen van de ouders

Het voorstel van minister Ritzen om 'rijke' ouders aan de basisbeurs van hun studerende kinderen te laten bijdragen, is helemaal niet zo nieuw als het lijkt. Ritzen had zo'n systeem liefst al eerder ingevoerd. Maar tot nog toe drukte een erfenis uit de jaren zestig nog te veel een stempel op de discussie over de studiefinanciering. Het CDA-kamerlid Lansink voorspelde het al in het voorjaar van 1990: de studiefinanciering wordt onbetaalbaar als minister Ritzen de massale toestroom van studenten niet kan stoppen. De basisbeurs moet dan fors omlaag. De lagere inkomens zou je vervolgens een aanvullende beurs moeten geven, terwijl de studenten uit de hogere en middeninkomens weer meer afhankelijk van hun ouders worden. Tweeënehalf jaar later is het zover. Het Hoger Onderwijs Voor Velen - belangrijk objectief van minister Ritzen - maakt zijn naam waar. Tegelijkertijd is het geld op. Ritzen stelt voor om de basisbeurs voortaan te koppelen aan het inkomen van de ouders, als die een behoorlijk salaris verdienen. Maar Ritzen's oplossing verschilt van die van Lansink. De CDA-er voorspelde wat nu het standpunt is van de PvdA-fractie: geef alle studenten op den duur een lage basisbeurs (niveau kinderbijslag), en vul die vervolgens aan met een aanvullende beurs, die afhangt van het ouderlijk inkomen. Ritzen gaat nog verder: de rijkste ouders moeten zo meteen de gehele studiefinanciering van hun kinderen gaan betalen. Het plan van Ritzen heeft tot veel verbaasde reacties geleid. Was hij niet de minister die studenten als zelfstandige, volwassen mensen beschouwt, die niet afhankelijk mogen zijn van hun ouders? Het antwoord is: nee. Inderdaad, studenten horen volgens Ritzen niet meer bij moeders pappot, maar daarmee hoeft nog niet elke student een even grote basisbeurs te krijgen. Want in feite is dat een denivellerende maatregel, die in het voordeel is van kinderen van welgestelden. Zij kunnen voor extra geld bij hun ouders aankloppen. Wie dat niet kan, moet geld lenen. De minister zei het nog eens nadrukkelijk in februari 1991, toen hij net een reeks ingrijpende bezuinigingsvoorstellen aan de Kamer had gedaan (de beruchte 'heroriëntering'). „Ik heb grote vraagtekens gezet bij de ouderonafhankelijke basisbeurs.

(illustratie Toussaint Essers)

Ik had verder willen gaan over de relatie tussen ouderlijk inkomen en studiefinanciering." Hij beperkte zich toen tijd de 'bevriezing' van de basisbeurs, waardoor In feite zijn de jongste, nivellerende voorstellen van Ritzen dus helemaal niet zo verrassend. In 1991 waren ze alleen politiek niet haalbaar. Dat was vijf jaar eerder ook al het geval, toen de huidige Wet Studiefinanciering (WSF) voor 18-jarigen en ouder werd ingevoerd. Die wet was een produkt van CDA-minister Deetman. Doelstellingen waren toegankelijkheid en zelfstandigheid. Dat laatste was een mooie gedachte uit de jaren zestig: het streven naar een absolute gelijkheid van studenten. In 1964 werd allereerst een eind gemaakt aan de regel dat slechts bijzonder begaafde kinderen uit arme milieus een beurs konden krijgen. Voortaan was het criterium een voldoende vooropleiding. Vervolgens moesten de overige studenten, die tot dan toe geen beurs kregen, onafhankelijk worden. Hun ouders kregen immers een drievoudige kinderbijslag en fiscale kinderaftrek, maar wat daarvan naar kindlief werd doorgescho-

ven was nog maar de vraag. Studenten moesten als volwassen mensen worden behandeld. Er moest een nieuw beurzenstelsel komen dat én die zelfstandigheid zou regelen én de toegankelijkheid van het hoger onderwijs, zo werd bepleit. De ideale oplossing was een systeem waarin iedereen een beurs kon krijgen en deze kon aanvullen met een lening, die pas na de studie rentendragend zou worden. Zover is het nooit gekomen. Ook Deetman zag af dit ideaal. Hij voerde wel een algemene basisbeurs in. Maar lenen voor iedereen vond hij te duur. Hij kwam met het voorstel dat alleen kinderen uit de lagere inkomens konden gaan lenen. Als de rente na enige jaren zou binnenkomen, konden ook de overige studenten gaan lenen. Zolang moesten die nog thuis aankloppen. Ze kregen wel alvast een heel behoorlijke basisbeurs. Een kamermeerderheid van CDA en VVD kon zich daar wel in vinden. Dit nieuwe systeem was namelijk toch voordeliger voor de midden- en hogere inkomens dan het oude.

De PvdA was tegen. De belastingbetaler - vaak zonder studerende kinderen - betaalde de studie van mensen die het al goed genoeg hadden. De hoeveelheid rente waar Deetman op hoopte kwam er nooit, en geld van elders is er nu nog veel minder. Dat biedt Ritzen de kans om de terughoudendheid van zijn heroriëntering te laten varen. Het hoger onderwijs beschermen - dat wil hij best. Maar basis- en voortgezet onderwijs zijn voor sociaal-democraten belangrijker. In het hoger onderwijs mag eerder en meer worden gesnoeid, en dan in de eerste plaats bij de hogere inkomens. Dat is in tijden van financiële krapte een hoger principe dan een zo groot mogelijke onafhankelijkheid. Daarmee is Ritzen er uiteraard nog niet. Wat gebeurt er met de studenten waarvan de ouders niets of te weinig willen bijdragen? (Nu is het al zo dat slechts 28 procent van de studenten precies krijgt waar ze recht op hebben. Evenveel krijgen zelfs helemaal niets.) Die kunnen bij hem gaan lenen. Officieel is dat nog niet bekend, maar zijn partijgenote Tineke Netelenbos bevestigt dit. En zo maakt Ritzen de ongelijkheid tussen 'rijk' en 'arm' weer wat kleiner.

HOP, Pieter Evelein

Vrouwen studeren net iets beter dan mannen

Vrouwelijke studenten hebben bij vrijwel alle universitaire studies net iets meer succes dan hun mannelijke collega's. Dat blijkt uit gegevens van het CBS over het studierendement van jaargang 1983/'84. Van die groep studenten had na 7 jaar bij de vrouwen uiteindelijk 59 procent het doctoraal, tegen 56 procent bij de mannen.

De CBS-cijfers zijn niet de meest actuele, maar wel de meest nauwkeurige rapportage over het studierendement. Dat komt omdat het statistiekbureau al sinds 1983 alle gegevens over die éne jaargang studenten verzamelt. Vorige week is daar een nieuw hoofdstuk aan toegevoegd met gegevens over omzwaaiers, tussentijdse afhakers, verschillen tussen studierichtin-

gen, en: verschillen tussen mannen en vrouwen. Alleen de detaillering over de universiteiten publiceert het CBS niet. Het zevende jaar (1989/'90) is een belangrijk oogstjaar voor de studentenjaargang '83 geworden: had een jaar eerder pas 44 procent een doctoraaldiploma, na het zevende jaar is dat percentage gestegen tot 57. Daarvan haalde zes procent het papertje in een andere studierichting. Hoeveel mensen nog steeds voor hun bul studeerden, is uit de CBS-cijfers onduidelijk. Volgens gegevens van de universiteiten ging het om minstens 10 procent van de oorspronkelijke eerstejaars.

Afhakers

Ook over afhakers geeft het CBS-overzicht informatie. Van jaargang '83 is 18 procent voor de propedeuse afgehaakt; tweederde van hen (13%) vertrok in het eerste studiejaar. Bij deze groep vallen ook de no-

show-studenten, die wel ingeschreven staan maar geen tentamens doen.

De verschillen tussen de studierichtingen onderling zijn groot. In het algemeen is het slaagpercentage het hoogst bij de medische studies (75-80%), gevolgd door farmacologie, biologie, scheikunde en geologie met ruim 70 procent. Ook andere exacte studies scoren even boven het gemiddelde, maar bij letteren en de sociale studies haalt slechts 45 procent de eindstreep. Het laagst is het rendement bij filosofie, theologie en sociologie. Daar was na 7 jaar slechts 25 tot 35 procent afgestudeerd. Italiaans, Slavische talen en lucht- en ruimtevaarttechniek doen het met 35 procent rendement maar net beter.

Opvallend is verder het grote aantal omzwaaiers bij biologie (uitwijkhaven voor uitgelote medici) en de grote talenstudies. Zo blijkt bij Frans en Italiaans eenderde van de afstudeerders de bul bij een andere studie te halen. De meesten kiezen na de propedeuse voor een andere taal dan waar ze mee begonnen.

Studenten collecteren voor Aidsfonds

Maastrichtse studenten proberen via collectes en andere acties deze week zo veel mogelijk geld voor het Aids Fonds en de HIV-vereniging Limburg op te halen.

De faculteitsvereniging van gezondheidswetenschappen Agora schenkt de opbrengst van de door haar georganiseerde Aids-week aan de Limburgse HIV-vereniging. Van elk drankje dat afgelopen maandag tijdens de openingsborrel werd verkocht, gaat een kwartje naar de HIV-vereniging. En de entree van f2,50, die vanavond voor het feest in 'In d'n Hiemel' moet worden betaald, belandt ook op de rekening van de belangenvereniging voor seropositieven.

Daarnaast zullen vandaag honderd studenten in de Maastrichtse winkelstraten collecteren voor het Aids Fonds. Dit zijn leden van Circumflex (30), Koko (30), Tragos (30) en Servatius (10); de studentenverenigingen die samen de Maastrichtse Kamer Voor Verenigingen (MKVV) uitmaken. In eerste instantie was alleen de studen-

tenvereniging Circumflex voor deze actie benaderd door een Amsterdams organisatiebureau. Dat organiseert voor het Aids Fonds collectes in Nederlandse studentensteden. Maar Circumflex was niet in staat honderd collectanten te leveren en dus werd de MKVV ingeschakeld.

De leden van het Rooms-katholieke Servatius doen op persoonlijke titel mee en niet namens de vereniging. "Wij moeten onze hele achterban respecteren", vertelt een van hen. Niet alle leden van Servatius kunnen zich namelijk vinden in de doelstelling van het Aidsfonds. De campagne 'Veilig Vrijen' ligt bijvoorbeeld moeilijk. En ook het uitdelen van condooms is voor hen die sex voor het huwelijk afwijzen eigenlijk onverteerbaar.

Riki Janssen

Vrouwen

En hoe zit het nu precies met vrouwen? Van hen haalde 59 procent de eindstreep, tegen 56 bij de mannen. Die drie procent verschil, die ontstaat in het zevende studiejaar, is niet te danken aan de keus voor makkelijker studies. Het verschil doet zich immers bij bijna elke studie voor. Bij wiskunde en natuurwetenschappen slaagt zelfs 74 procent van de meisjes, tegen 65 procent van de jongens; bij psychologie is de verhouding 58 om 48. Alleen bij tandheelkunde en enkele sociale studies scoorden de vrouwen iets lager. Overigens bleek eerder dit jaar uit meer recente (maar grovere) gegevens van de universiteiten dat het studiesucces van jaargang '84 even goed is als dat van de CBS-jaargang. Bij de twee latere jaren zijn de resultaten echter minder. Het aantal studenten dat in zeven jaar het doctoraal haalt, daalt tot onder de 55 procent. En dat terwijl het studietempo juist omhoog zou moeten.

HOP, Frank Steenkamp

Zwarte Piet

Hij is ons dierbaar, Zwarte Piet. Die aardige Moor met zijn gebroken taaltje, half snappend waar de Sint het over heeft, lenig en guitig en ...slaafs. Sommigen vallen over Zwarte Piet. Zijn 'Gestalt' wordt door hen discriminerend genoemd voor de negroïde bevolkingsgroep. Ze hebben lak aan wat 'historisch is gegroeid' en tot een volkstraditie is geworden. Flauw hoor, die puriteinen. Vroeger op school scholden Limburgse kinderen elkaar toch ook uit voor 'Kajafas'? En kijk naar ons volkslied, waarin we vol haat de Spanjaarden te lijf gaan, hetgeen alleen nog in de schaduw wordt gesteld door de Marseillaise, waar het bloed in het rond spat in de laatste strofe. 'Historisch zo gegroeid.' Toch wat ongelukkig, niet? Tijdens de viering van de Franse revolutie weigerden in elk geval een aantal leraren de Marseillaise te oefenen met hun kinderen, hen te laten zingen 'l'etandard sanglant est levé' en... 'qu'un sang impure, abreuve nos sillons'.

Dus, een taboe op discriminerend taalgebruik?

Mooi woord, taboe, van Polynesische afkomst. Betekent oorspronkelijk: wat niet aangeraakt mag worden. Heeft als woord al iets geheimzinnigs, iets blij-af-achtigs. Maar dat 'blijf af' is steeds minder geldig. Het taboe op sex ging er aan; wat een opluchting. Nu de rest nog: taboe op belastingontduiking en omkoping, taboe op ...doden. 'De eerste keer is moeilijk, daarna is het gewoon' zei een 11 jarig jongetje, lid van de absolute taboe-doorbreekers-kampioen: de mafia. Haar stelling: waarom zou je niet? Ook de 'spelregels' van de oude Camorra: geen vrouwen en kinderen doden, is achterhaald verklaard.

Waar zijn de antropologen die deze taboeloze samenleving eens aan een grondige studie onderwerpen? Uniek. De televisieserie Octopus (La Piovra) en het boek van Marion van Royen: Italië op Maandag, geven in elk geval een impressie.

Ik ben er nog lang niet mee klaar, met denken over de haast mysterieuze - en ook verbazend snelle! - verandering die een samenleving ondergaat als het 'blijf af' niet meer wordt gevoeld. Wet en recht, op rationaliteit gebaseerd, kunnen niet tippelen aan de kracht van het taboe, het ingebakken gevoel iets niet te mogen 'aanraken'.

Maar dat is tevens een probleem: in animistisch culturen met hun talloze taboes, bleven mensen afhankelijk van het ongrijpbare, het nauwelijks te verwoorden HET. Het rationele denken heeft de lucht geklaard, heilige huisjes zonder inhoud verwijderd. Ook de seksuele revolutie heeft duidelijk haar functie gehad en het nederlandse standpunt inzake euthanasie is naar mijn idee ook een voorbeeld van gedurfd taboe-doorbreken.

Als taboes worden doorbroken, worden mensen individueel verantwoordelijk voor hun beslissingen. Dat is doorgaans een groot goed, maar ook 'zwaar'. De filosoof Heidegger bespreekt de menselijke behoefte om zo te doen en te zijn als 'men'. 'Men' kleedt zich volgens bepaalde gewoonten, 'men' gaat naar school, 'men' eet niet met zijn vingers.

Een opluchting, als iets eens niet ter discussie wordt gesteld!

Het taboe op discriminerend taalgebruik uerke zo. Men hoefde er niet over na te denken. 'Men' deed het niet. Punt basta! Geen infectiegevaar. Bolkenstein induceerde - waarschijnlijk ongewild - doorbreken van dit taboe. Nu worden Zwarte Pieten alom aangewezen.

Zwarte Piet, wat moeten we ermee? Gewoon afschaffen?

Vrouwen mógen tegenuoordig, in het Anglicaanse 'ambt'.

Af en toe een witte Piet zou niet misstaan.

Yvonne van Leeuwen

MÖLLN

(Fantoomtekening van een jonge Mölln: vuurgevaarlijk reageerbuisbeest uit politiek laboratorium. Duikt ook op in poeslieve parlementaire verschijning.)

R&T

Nationalisme kruipt te voorschijn uit de koelkast van het communisme

De politie had gebeld. Zij had wat geruchten opgevangen en wilde in ieder geval even waarschuwen. Het verhaal ging dat rechts-extremistische jongeren de avond van Studium Generale over nationalisme wat wilden komen oprolijken. Voor de zekerheid zouden er dinsdagavond een paar stillen naar café De Andere Wereld komen.

Het bleef bij geruchten. Afgelopen dinsdag stroomde De Andere Wereld bijna helemaal vol voor de tweede aflevering van Het Hete Hangijzer. Maar niet met skinheads of andere rechts-extremisten. Het waren voornamelijk studenten die afkwamen op de discussie over de oorzaak van het opkomend nationalisme in Europa. En natuurlijk twee breedgeschouderde stillen en de zwerwer die een beetje verwaasd door het etablissement slofte en op gezette tijden zijn stem verhieft.

Wie had gehoopt dat de drie wijze mannen (een socioloog, politicoloog en filosoof) achter de tafel gezamenlijk een heldere en duidelijke verklaring voor de opkomst van het nationalisme in Duitsland, Joegoslavië en de voormalige Sowjet-Unie zouden geven, kwam bedrogen uit. De discussie bewoog zich in abstracte sferen, en regelmatig kwamen ook de deskundigen niet verder dan het inschoppen van open deuren.

Over de definitie waren de drie heren het eens. Nationalisme heeft alles met 'wij-gevoelens' te maken die betrekking hebben op de nationale staat. Bovendien gaat het altijd gepaard met de scheiding tussen het eigene en het vreemde, tussen wij en zij. Maar of die gevoelens ten grondslag liggen aan processen van staatsvorming is een andere kwestie. Het saamhorigheidsgevoel van bijvoorbeeld de Duitsers is er niet altijd geweest en vormde zeker niet de basis voor de staatsvorming. Het omgekeerde is over het algemeen eerder waar, vertelde de Amsterdamse socioloog dr. P. Kapteyn. Eerst is er een staat en pas daarna wordt er van bovenaf en met veel geweld een eenheid van gesmeed. Bijvoorbeeld door het volk één taal op te leggen.

Dat het smeden van bovenaf niet altijd leidt tot een hechte eenheid, blijkt in Joegoslavië. Daar voeren verschillende bevolkingsgroepen onderling oorlog, terwijl ze toch jarenlang onder het communistisch bewind vreedzaam samenleefden. "Het

communisme had een soort koelkastfunctie. Voor ons was Servië een soort Drenthe en Kroatië bijna hetzelfde als Overijssel. Nu is plotseling de stekker er uit en blijkt er iets te leven waarvan we niet wisten dat het leefde." Oorzaak is volgens de Nijmeegse filosoof prof. dr. M. Karskens, het wegvallen van de centrale ideologie waardoor mensen hun identiteit niet verder kunnen opbouwen en wat anders gaan zoeken. Kapteyn ziet het anders: "Als de baas verzwakt, wil iedereen voor zichzelf beginnen. Het centraal gezag heeft het geweldsmonopolie verloren en die militaire potentie heb je juist nodig om een natie tot eenheid te dwingen." Beide heren vergeten de invloed van het economische, was het commentaar van de politicoloog dr. U. Becker, verbonden aan de universiteit van Amsterdam. Neem bijvoorbeeld de Slovenen waar het volgens Becker allemaal mee is begonnen. Die riepen om zelfstandigheid puur en alleen omdat het welvarende Slovenië geen zin meer had belasting voor de arme Serven te betalen.

"Ausländer raus"

De nationalistische gevoelens die vooral jonge Duitsers verleiden tot het gooien van molotovcocktails naar asielzoekers, het molesteren van buitenlanders en het roepen van "Ausländer raus", hebben alles te maken met de zwakke Duitse identiteit, betoogde Kapteyn even later. Na de tweede wereldoorlog heeft Duitsland de meest humane grondwet van heel Europa aangenomen en heel veel vreemdelingen toegelaten. Puur uit schuldgevoel. "De Duitsers hebben zoveel schuld op zich genomen dat het nu leidt tot rellen en racisme." Maar dat is volgens Becker (afkomstig uit Duitsland) geen juiste verklaring voor het opkomend nationalisme. Er bestaat geen direct verband tussen het aantal buitenlanders dat in een stad woont en het aantal aanslagen. "In het voormalige Oost-Duitsland waar de ergste rellen zich voordoen wonen relatief veel minder buitenlanders." En ook de werkloosheid verklaart volgens hem lang niet alles. Mensen die gepakt worden door de politie zijn vaak of jeugdigen die nog naar school gaan of mensen met een baan. Het zijn zowel de economische problemen, de tal-

rijke buitenlanders en de ineensdorting van het socialisme in het voormalige Oost-Duitsland die er nu voor zorgen dat mensen zich snel door anderen bedreigd voelen en krampachtig vasthouden aan hun superioriteitsgevoel.

Want een superioriteitsgevoel is volgens Becker onlosmakelijk verbonden met nationalisme. "Daarom kan het nooit positief zijn. Het gaat er altijd om dat de ene groep zich beter voelt dan de andere." Onzin, was de reactie van Karskens. Positief nationalisme bestaat wel degelijk. "Het kan een middel zijn om je eigen taal op te eisen. Kijk maar naar de Koerden die Koerdisch willen spreken. Of de Litouwers die vanuit een nationalistisch gevoel opstonden tegen hun onderdrukker."

Riki Janssen

Universiteit doet mee aan Maastrichtse demonstratie tegen racisme

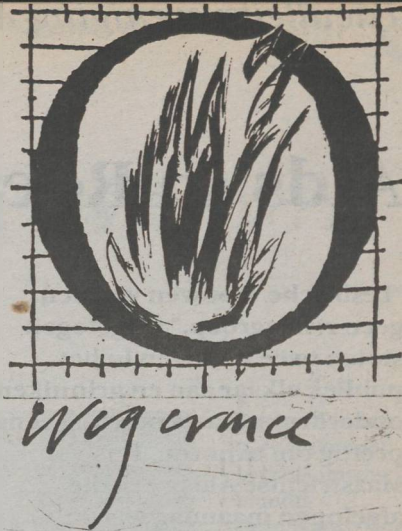
Het college van bestuur zal de komende week de universitaire gemeenschap oproepen mee te doen aan een anti-racismedemonstratie. Het college is daartoe uitgenodigd door de gemeente Maastricht, de initiatiefnemer tot de demonstratie. Het college van bestuur zal de universitaire medewerkers en de studentenorganisaties per brief verzoeken om aan de demonstratie mee te doen.

In het persbericht dat de gemeente heeft verspreid wordt bezorgdheid uitgesproken over "toenemende intolerantie, opkomend racisme, openlijk rechts extremisme, versterkte nationalistische gevoelens en de daarmee gepaard gaande etnische conflicten. (...) Een multi-culturele samenleving betekent een verrijking voor iedereen."

Andere deelnemers in het organisatiecomité zijn het Antidiscriminatiebureau Maastricht, het Centrum voor ontwikkelingsamenwerking CVOs, de stichting Traject, de lokale afdelingen van de Raad van kerken en Amnesty International, en het Centrum ontwikkeling der volkeren COV. Wellicht worden er nog andere participanten uitgenodigd. De demonstratie vindt plaats op zaterdag 12 december en vertrekt om 14.00 uur van het Koningsplein. Zij eindigt op het Vrijthof. Daar zullen vijf sprekers optreden, onder wie de burgemeester, mr. Ph. Houben. De overige sprekers zijn een vertegenwoordiger van buurtcomité's, een Marokkaanse jongere, een Turkse vrouw, en een kind van een Maastrichtse basisschool.

Wammes Bos

'Nationalistische gevoelens die vooral jonge Duitsers verleiden tot het gooien van molotovcocktails naar asielzoekers, het molesteren van buitenlanders en het roepen van "Ausländer raus", hebben alles te maken met de zwakke Duitse identiteit' (foto Geert van Kesteren/Hollandse Hoogte)

Door de kolommen van de Zweedse pers duaaft een professor Kusters uit Maastricht, die van mening zou zijn dat de naam van zijn woonplaats als 'Maastricht' dient te worden uitgesproken. Zijn optreden maakt deel uit van een nogal vermakelijke - vind ik zelf - spraakverwarring, waarvan de amusementswaarde door de lector Nederlands aan de Universiteit van Stockholm, Ingrid Wikén Bonde, echter ernstig gerelativeerd wordt. Volgens haar is deze klemtoonaffaire zoveel als het topje van een ijsberg: daaronder gaat veel ijzingwekkends verborgen. Geringschatting van het Nederlands bij voorbeeld en het gangbare Zweedse dédain voor de (eigen) universitaire wereld, voor academici, intellectuelen. En dus zeker voor een vrouwelijke Zweedse lector in het Nederlands. ('Doceert u Nederlands? O ja? Is dat niet een beetje beperkt?')

Het begon allemaal met de talendeskundige van Sveriges Radio, die mevrouw Wikén Bonde om inlichtingen vroeg over de uitspraak van 'Maastricht'. 'Maastricht', zei mevrouw Bonde terecht. De deskundige lichtte vervolgens zijn luisteraars voor.

Toen was er bij Dagens Nyheter een journalist die zich vrolijk maakte over de talenman van de radio. Want, zo schreef hij, de Maastrichtse professor met wie hij zelf getelefoneerd had, was een geheel andere mening toegedaan. Volgens hem lag in 'Maastricht' de klemtoon op de eerste lettergreep. Wat een domme radiomeneer, en wat een domme universiteitsmevrouw.

Dit alles werd bevestigd door een dame die in Nederland ('Holland') en in Vlaanderen had gewoond, en die zich in de 'Maastricht'-controversie deed bijstaan door haar moeder, die ook van uanten wist. Beide dames hadden heel bartelijk moeten lachen en waren vervolgens gechoqueerd: 'Maastricht' moet het zijn. 'Maastricht' is Frans. Maar hoe zit het nu met die merkwuur-dige professor Kusters, die Maastricht én de lector Nederlands in Stockholm voor aap heeft gezet met zijn rare klemtoon-gebruik?

Ongeveer een week geleden werd ik gebeld door een aanvankelijk nogal goedgemutste Zweedse journalist, Mats Holmberg, die mij na enkele vergeefse pogingen tot telefonisch contact nu eindelijk zijn brandende vraag kon stellen. 'Hoe heet Maastricht nu eigenlijk?' 'Maastricht', zei ik, en hoorde hoe beteuterd hij klonk. Of hij soms een ueddenschap verloren had, vroeg ik hem nog. Dat was niet het geval. 'Maar hoe komt dan, wilde hij weten, dat bij Nederlanders zo vaak "Maastricht" hoorde zeggen?' En omdat je toch iets moet zeggen, bedacht ik dat Nederlanders als zij Engels spreken of Duits, de uitspraak van zo'n naam aanpassen aan de uitspraak van hun gesprekspartner. Nederlanders zijn op het vlak van de talen zeer bekwame papegaaien; als het moet zeggen ze zelfs 'Kroeff', 'Fermehr' en 'Sjiefphool'. Niet meer doen! Niet meer doen!! Internationaliseren is iets anders.

Mijnheer Holmberg heeft van mijn verklaring niet veel begrepen, geloof ik. Maar hij heeft mij wel even aan school berinnerd. Daar hadden wij een leraar Frans die wilde dat ik in een voor te lezen tekst het woord 'Edelweiss' als 'Edellvejs' uitsprak. Want 'Edelweiss', zoals het bij mij klonk, op zijn Duits, 'dat krijgen de Fransen niet voor mekaar', meende hij. 'Als ik het wél kan, meneer, spreek ik dan niet beter Frans dan de Fransen?'

Wiel Kusters

Aids in Roemenië treft vooral kinderen

"Lesbische vrouwen vormen geen risicogroep." Opgetogen stoten twee vrouwen in het publiek elkaar aan en grinniken onderdrukt. Dat is nou nog eens prettig om te horen. De Maastrichtse Aidsweek die afgelopen maandag werd geopend, kan voor hen al niet meer stuk. Voor de enige Roemeen in het gezelschap is het nog even afwachten.

Attila Racz kijkt tijdens de officiële opening van de Aids-week, georganiseerd door de faculteitsvereniging van gezondheidswetenschappen Agora, voornamelijk naar het plafond. De lezing van prof. dr. G. Kok over de stand van zaken rondom aids in Nederland lijkt hem niet te kunnen boeien. De reden daarvoor blijkt even later heel simpel. "It is Dutch", zucht hij.

De pas afgestudeerde Roemeense arts van Hongaarse afkomst is op uitnodiging van de RL naar Maastricht gekomen om in tien weken zoveel mogelijk te leren over onder andere gezondheidsvoorlichting. Niet in het kader van een of ander uitwisselingsprogramma. Er is een verblijf voor hem geregeld nadat een bevriende leraar uit Heerlen de mogelijkheden voor een stage bij de RL had gepolst.

Racz wist al dat het aidsprobleem in Nederland relatief klein is (naar schatting 2330 mensen zijn met het virus besmet). Of dat aan de goede voorlichting ligt, kan niemand bewijzen, maar helemaal denkbeeldig is dat niet. Bovendien weet Racz ook, precies zoals Kok in zijn lezing aangeeft, dat aids niet toeslaat zonder aanzien des persoons. In Nederland heeft het tot nu toe vooral homo- en biseksuele mannen getroffen (78%). Er treedt nu echter langzaam maar zeker een verschuiving op. De groep besmette heteroseksuelen groeit, het percentage besmette homo- en biseksuele mannen daalt. Zij het heel traag.

In Roemenië zijn vooral kinderen het slachtoffer, zal Attila Racz vrijdag 4 december op het mini-symposium van Agora vertellen. Daar zal hij samen met de aidsspecialist van het AZM, dr. G. Schreij, de ziekenhuishygiënist dr. Vissers en iemand van de Limburgse HIV-vereniging (de belangnorganisatie voor seropositieven) ingaan op de medische aspecten van aids. "Zestig procent van alle kinderen in Europa die aan aids lijden woont in Roemenië. Vijfennegentig procent van hen is onder de vijf." In totaal zijn er bijna 2000 patiëntjes geregistreerd waarvan er inmiddels al 35 procent dood zijn. De oorzaak voor de epidemie ligt in het verleden, legt Racz uit. Tijdens de dictatuur van Ceausescu bestond er niet zoiets als 'health education'. Tenminste niet in de praktijk. Waren er al plannen om de bevolking goed voor te lichten over bijvoorbeeld besmettelijke ziekten, dan bleven die netjes in de la liggen. De medische staf die de voorlichting zou moeten geven had er geen enkel belang bij om die plannen ook uit te voeren. Het zou allemaal moeten gaan onder het motto 'liefdewerk oud papier'. Extra tijd of geld kreeg men er niet voor.

Over anticonceptie werd al helemaal niet gesproken, want dat was door de overheid verboden. Zij zag niets in de pil, het spiraaltje of het condoom want al deze voorbehoedsmiddelen zouden het ideaal van een grote kindershare in de weg staan. Abortus was dus ook uit den boze. Vrouwen die ongewenst zwanger werden, probeerden eigenhandig een miskraam op te wekken. Sommigen stopten groenten ("een witte wortel") in hun baarmoeder, anderen probeerden met behulp van breinaalden een spontane abortus op te roepen. Jaarlijks stierven 500 moeders door deze praktijken, een veel groter aantal kreeg infecties en bracht gehandicapte kinderen ter wereld. "Roemenië heeft nu tienduizenden wezen en gehandicapte kinderen. Die leven onder hele slechte condities in inrichtingen en weeshuizen." In die tehuizen ligt het begin van de aidsepidemie, vertelt Racz. De gezond-

Attila Racz: "Heeft één kind aids, dan is de kans heel groot dat de rest het ook krijgt." (foto Nelis Tutkey)

heidszorg was en is daar uitermate slecht en dus krijgen de kinderen veel infecties die worden bestreden met injecties. Een onderzoek door buitenlanders, dat na de val van de dictator werd uitgevoerd (tijdens het bewind van Ceausescu werd beweerd dat in Roemenië geen aids voorkwam), wees uit dat een naald minimaal vijf keer wordt gebruikt zonder te steriliseren. "Heeft één kind aids, dan is de kans heel groot dat de rest het ook krijgt."

Attila Racz is vast van plan om iets aan deze misstanden te gaan doen. Als hij met kerstmis terugkeert wil hij in ieder geval proberen de 'health education' voor tieners in zijn stad Tirgu-Mures van de grond te krijgen. Daarnaast zal hij een campagne tegen aids op gaan zetten. Dit alles met de kennis die hij hier in tien weken op kan

doen, de pakken boeken en tijdschriften die de RL hem schenkt en met de hulp van studenten gezondheidsvoorlichting. Zij stuurden hem voor zijn komst naar Nederland al artikelen over aids en voorlichtingsmateriaal dat in de Nederlandse aidscampagne wordt gebruikt. Afgelopen dinsdag, tijdens het symposium dat in het kader van de Wereld Aids Dag op 1 december door de Nationale Commissie Aids Bestrijding in het MECC werd georganiseerd, traden zij op als tolk. Nog een keer een aantal uren onbegrijpend naar het plafond staren zou toch zonde zijn, zeker nu hij hier in Maastricht heeft ontdekt dat het geven van voorlichting niet zo simpel is als hij in Roemenië dacht.

Riki Janssen

Het jodelende Zweet

"Take me to the edge of heaven...", blert George Michael door de gymzaal van sportbal Randuyck. Het is donderdagavond, half zeven. Zo'n veertig meiden en tien jongens lopen zich braaf warm. Een sportblessure zit in een klein boekje zegt de TV-dokter, dus een goede warming-up is geen overbodige luxe. Zeker niet als voorbereiding op je eigen 'edge of heaven': een ski-piste in een of ander buitenland. Skiën is kennelijk in. Vorig jaar kwamen er nog maar dertig man opdagen, nu staan er vijftig studenten te trappelen om mee te doen aan de skigymlessen van sportlerares Cecile Nijland.

De slappe Nederlandse beenspieren moeten worden klaargestoomd voor duizelingwekkende afdalingen op lange latten. Na de nodige rek- en strekoefeningen: "strekken die benen, tenen omhoog, neus naar je knieën en vasthouden", kan het betere bovenbenenwerk beginnen. "Zullen we na het stretchen nokken?" Eerstejaars rechtenstudent Gerben Meynen en zijn maatje Arjan Beefink, derdejaars geneeskunde, houden het voor gezien. Ze gaan aan de kant zitten en kijken toe. Met een goed excuus, ze hebben er al een uur zaalhockey en een half uur conditietraining opzitten. Bovendien heeft Gerben last van zijn rechterknie. "Er zijn ook veel te veel mensen. Je moet wachten. Tussendoor word je koud en dan helpt het geen flikker. Zet dat maar er maar in", verzucht "always a gentleman" Arjan: zelfs tijdens het sporten houdt hij zijn overhemd aan.

Ondertussen is de rest begonnen. Cecile doet een skioefening voor. Standje Schuss: houd je je benen bij elkaar en buig door je knieën alsof je op je skies de berg afglijdt. Pflug: een vergevorderde vorm van x-benen en bedoeld om te leren remmen met skies: knieën tegen elkaar en tenen naar binnen. Niet zo moeilijk, maar alletwee de oefeningen achter elkaar en ook nog vooruitkomen, dat valt tegen: In rijen van drie huppen de sporters als kangaroes door de zaal. Tot Cecile het gestuntel niet meer kan aanzien: "Ik vind het heel knap als jullie dat met jullie skies kunnen. Je moet wel met de voeten op de grond blijven als je remt." Dan de grondoefening. Per tweetal een "bommatje" en zwoegen. Nummer één ligt op de rug met de benen omhoog

(foto Nelis Tutkey)

en nummer twee leunt met de schouders tegen de onderkant van de voeten. Nu moet nummer één zijn partner proberen op te duwen. Veel gesteun op de vloer en veel gegiechel boven. Hier en daar begint al een hoofd rood aan te lopen. De bommatjes gaan aan de kant en op aanwijzingen van Cecile wordt een ingewikkeld constructie gebouwd. De "kast" wordt een trap, die niet beklommen maar besprongen moet worden, met de benen bij elkaar wel te verstaan. Daarachter loopt een bank schuin naar beneden om te "schuss/pflugen", gevolgd door een trapezium om doorheen te kruipen en lichtgevend oranje pilonnetjes om de schuss/pflug nog een keer horizontaal te oefenen. Voor elk pilonnetje een "schuss" of een "pflug". Als laatste pesterijtje hangt er een bank tussen twee kasten om, alweer met de benen bij elkaar, op en weer af te springen. De groep gaat met volle moed aan de slag. Arjan heeft iemand van het andere geslacht in de gaten gekregen die hij wel ziet zitten en uringt zich er alsnog tussen. De eerste ronde gaat nog, de tweede ook nog wel, maar bij de derde ronde beginnen de eerste vermoeidheidsverschijnselen de kop op te steken. In een poging de trap op te springen valt een meisje met haar hoofd tegen de kast, het trapezium wordt voor het gemak maar overgeslagen en die laatste bank, daar stap je gewoon overheen.

Al die mensen die dachten de pijn in de bovenbenen te kunnen vermijden, worden door Cecile met de rug tegen de muur gezet. Met de benen in een hoek van 90 graden, moeten ze anderhalve minuut "luchtzitten". Het is heerlijk om op dit moment lekker op de grond te zitten en toe te kijken: Hoofden lopen paars aan. Benen beginnen te trillen. De lerares roept: "Kom op, nog één minuut.", maar een paar dames houden het niet meer en vallen met een plof op de bank.

Na een uur zijn de bovenbenen genoeg gemarteld. Het circuit wordt nog een keer afgevoerd en daarna is het tijd voor de laatste stretch-oefeningen. Op naar het warme water. "Want", zegt Arjan: "het douchen na afloop, dat is het lekkerst."

Judith Kuijk

U-raad raakt spoor bijster tijdens debat over verdeling extra onderzoeksplaatsen

De kans bestaat dat de universiteitsraad in december terug zal komen op een besluit dat het zojuist tijdens de novembervergadering genomen heeft. Na een ongekend chaotische stemming over de verdeling van onderzoeksgelden bleek de extra toewijzing die twee faculteiten, rechten en algemene wetenschappen, los hadden weten te krijgen van het college van bestuur, ineens ongedaan gemaakt. Aanleiding voor de verwarring was een interventie van gezondheidswetenschappen, dat zich misdeeld voelde.

"Dit is een uitkomst die niemand gewild heeft", klomk het her en der na de vergadering van de universiteitsraad vorige week donderdag. "Ik geneer me voor wat hier is gebeurd", zei een raadslid nog net voor de laatste hamerslag. Half verdwaasd namen de brokstukken in ogenschouw die na de besluitvorming resteerden.

Niet ingewikkeld

En toch had het onderwerp vooraf niet zo ingewikkeld geleken. Ter discussie stond de verdeling van de extra onderzoeksgelden (B-plaatsen) die minister Ritzen aan de vier kleine instellingen heeft toegewezen. Het college van bestuur heeft het RL-deel van jaarlijks vijf miljoen gulden conform de uitgangspunten van de minister, verdeeld naar rato van de groei van het aantal studenten en de achterstand die faculteiten daardoor in onderzoeksformatie zouden (hebben) opgelopen. Om die reden bleef geneeskunde buiten beschouwing. Daar geldt immers een numerus fixus en blijft het aantal studenten al jaren gelijk. Het voorstel van het college kreeg niet alleen van geneeskunde, maar ook van andere faculteiten kritiek. Gezondheidswetenschappen (GW) en economie gingen uiteindelijk min of meer morrend accoord, rechten en algemene wetenschappen (AW), in casu cultuur- en wetenschapsstudies, vonden echter bij het college gehoor voor hun klachten. Het college deed beide laatste faculteiten de toezegging dat zij gezamenlijk jaarlijks een extra bedrag van circa een kwart miljoen gulden uit de instellingsreserve zouden ontvangen. Een oplossing waarvoor de andere faculteiten dus geen enkele extra B-plaats hoefden in te leveren.

'Last minute'-brief

Met dit compromis verscheen het college vorige week donderdag voor de universiteitsraad, nadat een raadscommissie er al het groene licht voor had gegeven. Maar bij dit agendapunt was er volk op de been. Op de publieke tribune, en tijdens de behandeling zelfs aan de vergadertafel, bevond zich een delegatie van gezondheidswetenschappen. Ter tafel lag een last-minute-brief van het GW-bestuur aan de U-raad dat men de herziene verdeling onrechtvaardiger achtte dan de oorspronkelijke, en dat begrip voor de noodtoestand van rechten en AW ook had moeten leiden tot begrip en een extra toewijzing voor GW. De U-raad negeerde echter in eerste instantie de klemmende oproep van GW-decaan prof. L. Boon volledig. Meer compassie, althans zeker bij die leden die uit de medische faculteit stammen, werd getoond met het lot van geneeskunde. Of die faculteit niet alsnog in de verdeling betrokken kon worden. Maar dan natuurlijk

niet op de manier zoals het bestuur van GW eerder had voorgesteld, namelijk dat het bestaande B-potentieel van geneeskunde, met 66 plaatsen het grootste in de gehele universiteit, ter discussie zou worden gesteld. Kortom, dat de medici er niet alleen niets bij kregen, maar plaatsen zouden moeten inleveren. Die optie was ook voor het college niet bespreekbaar.

Geselecteerde raadsleden

Maar de sprekers die geneeskunde wilden laten meedelen in de koek, kregen in de raad weinig voet aan de grond. Zelfs de brief die decaan prof. H. Sanders een geselecteerd aantal raadsleden (tot irritatie van de niet-uitverkorenen) had doen toekomen, kon daar niets aan veranderen. In die brief werd nog eens herhaald dat de medische faculteit niet accoord ging met de collegevoorstellen, dat men ten opzichte van de zusterfaculteiten in een hopeloze achterstandssituatie verkeert, en dat men tien jaar geleden B-plaatsen aan de nieuwe RL-faculteiten had afgestaan in de veronderstelling dat het niet om een gift maar om een tijdelijke lening ging. Het zou dus een soort voorfinanciering zijn geweest. Op de uitnodiging van het college om die stelling met schriftelijk bewijsmateriaal uit die periode te staven, moest de decaan echter in gebreke blijven, erkende hij in zijn brief.

Blunder

Dat de visie van geneeskunde niettemin wat al te onachtzaam was behandeld bij deze verdelingsronde (een raadslid sprak van een "psychologische blunder") wilde het college wel toegeven. Maar dat was dan ook alles: geneeskunde zou er geen enkele B-plaats bij krijgen. Bleef de discussie over gezondheidswetenschappen, die in een steeds mistiger vaarwater terecht kwam omdat steeds minder mensen begrepen wat de consequenties van een tegemoetkoming zouden zijn. GW vindt dat zij recht heeft op een groter deel bèta-financiering dan nu het geval is, omdat de bèta-poot in de faculteit en het onderzoek steeds zwaarder weegt, terwijl de financiering nog altijd overwegend op (goedkopere) gamma-normen is gebaseerd. Maar als die stelling omarmd zou worden, zouden morgen economie en wellicht anderen op de stoep staan met hetzelfde verhaal, voorspelde collegelid Dittrich. En uit welke ruif moest GW gaan meeëten? Moest de oorspronkelijke verdeling weer op de helling? Of uit de instellingsreserve? Daarvan vonden sommige raadsleden toch al dat die ten onrechte was aangewend om rechten en AW te ontzien. Wat hun betrof mocht dat teruggedraaid worden.

Carrousel

Licht geamuseerd vroeg Dittrich vervolgens hoe voorzitter Hilderink gedacht had de vele conflicterende uitspraken van raadsleden in een handzame stemvolgorde te brengen. Dat leek hem nogal ingewikkeld. Een klein uurtje later bleek dat dit nog een eufemisme was geweest. In de stemcarroussel die volgde werd per ronde onduidelijker wat er precies besloten was en hoe dat zich verhield tot de voorgaande en de nog komende besluiten. Eerst stemde de raad over de deelname van geneeskunde in de verdeling van de pot. Die werd afgewezen, waarmee één probleem uit de weg geruimd was. Toen mocht gestemd worden over de vraag of GW een grotere toewijzing moest kunnen krijgen, indien de argumenten van de faculteit geldig zouden zijn. Een zeer kleine meerderheid van tien tegen negen stemde daarvoor. Decaan Boon, inmiddels weer van de vergadertafel naar de stoeltjes aan de zijkant

Decaan Sanders (Geneeskunde): psychologische blunder (foto Franco Gori)

Decaan Boon (Gezondheidswetenschappen): klemmende oproep (foto Franco Gori)

van de zaal verhuisd, stak in triomf zijn duimen de lucht in. Maar hij juichte te vroeg. Want de derde stemming betrof de vraag of de instellingsreserve überhaupt wel gebruikt mocht worden om bij de verdeling van de B-plaatsen aan specifieke facultaire eisen tegemoet te komen. Hoewel dit punt onderdeel uitmaakte van de begroting, die als vorig agendapunt juist aangenomen was, bleek nu een kleine meerderheid van elf tegen tien daar weer tegen. Zodat de principiële uitspraak ten gunste van gezondheidswetenschappen meteen weer ontkracht werd door de vaststelling dat GW, noch enige andere faculteit, mocht profiteren van de instellingsreserve. En daarmee was men weer terug bij het 'zero-sum game' dat de oorspronkelijke verdeling geregeerd had, bij het 'wat-de-een-wint-verliest-de-ander-spel', wat nu ook weer niet de bedoeling was van de gezondheidswetenschappers.

De raad was niet meer stil te krijgen. GW had er niets bij gehad, maar AW en rechten meteen in haar val meegesleept: zij waren plotsklaps het hun toegezegde kwijt geraakt.

"Gekkenwerk", concludeerde een raadslid, "laten we de zaak aanhouden en er volgende keer nog eens rustig op terug komen." Ook hier werd over gestemd, maar het voorstel haalde het niet. Waar de voorzitter steeds geïrriteerder uitviel tegen een ander raadslid dat consequent om verheldering van de procedures vroeg, resteerde nu nog de allerlaatste stemming, die over het verdelingsvoorstel waar alles mee begonnen was, het voorstel waartegen de faculteiten te hoop waren gelopen, zonder de toevoegingen van later datum dus. Dit haalde het tenslotte met tien tegen zes.

Probleem over uitslag

"Ik had misschien wat meer schorsingen kunnen inbouwen, wat meer moeten uitleggen wat de consequenties van beslui-

ten zouden zijn". Raadsvoorzitter Hilderink steekt een paar dagen later de hand in eigen boezem. Want dat de uitslag een probleem vormt, wil hij wel erkennen. Zal de raad op zijn schreden terugkeren? De beide nu gedupeerde faculteiten, rechten en AW, gaan daar vanuit. Ook het college van bestuur wacht hoopvol af. Hilderink gaat nu peilen hoe de stemming onder de raadsleden is. Voor hem staat de oorspronkelijke B-plaatsverdeling buiten discussie, die is aanvaard. Het gaat erom of de raad vol blijft houden dat de instellingsreserve niet gebruikt mag worden voor extra toewijzingen. Als hij beweging in dat standpunt bespeurt, en grote ontevredenheid over de uitkomst van de vergadering, dan zou dit punt volgende keer opnieuw op de agenda kunnen staan. Het college van bestuur laat intussen weten voorlopig niets te zullen ondernemen. Alle ogen zijn gericht op de U-raad.

Wammes Bos

Kookboek voor 'studeerbaar' onderwijs met 83 recepten

Zelfs voor onwillige docenten of studierichtingen wordt het moeilijk om zich te onttrekken aan inrichting van beter 'studeerbaar' onderwijs. Er bestaat nu een helder geschreven kookboek met 83 vuistregels over hoe te zorgen dat studenten effectief kunnen studeren. Het is niet verplicht deze tips te volgen. Maar wie dat nalaat, moet wel rekenen op kritiek van studenten - en op een even kritisch oordeel van vakgenoten bij de eerstvolgende onderwijsvisitatie.

Dat werd deze week duidelijk bij de verschijning van het rapport *Te doen of niet te doen?* van de landelijke adviescommissie Studeerbaarheid, geleid door de onderwijskundige prof. W. Wijnen, de 'architect' van het Maastrichtse onderwijsstelsel. „Een zeer bruikbare checklist. Elke zichzelf respecterende instelling zal hem gebruiken”, zei minister Ritzen toen hij dinsdag in Zoetermeer het eerste exemplaar in ontvangst nam. Volgens hem kan zijn departement het verder aan het onderwijs overlaten en hoeft men niet bang te zijn

voor nieuwe regels of richtlijnen. Die uitlating van Ritzen had echter weinig te maken met vrijblijvendheid. Toen de voorzitters van beide studentenbonden waarschuwden dat er vaker mooie ideeën in druk verschijnen zonder dat dat gevolgen heeft, bood Ritzen direct aan het rapport met zijn 83 vuistregels op grote schaal onder studentbestuurders te verspreiden.

Studentgericht

Rode draad in het kookboek van Wijnen c.s. is dat onderwijs beter studeerbaar wordt naarmate het is afgestemd op de studenten. Dat verhaal is niet helemaal nieuw. De universiteit van Maastricht (waar Wijnen hoogleraar is), baseerde er in 1974 zelfs haar hele onderwijs op. En kort geleden besloot de Tilburgse universiteit tot iets dergelijks. Ook elders in het land koos een enkele faculteit voor 'studentgericht' onderwijs. Maar regel is dit uitgangspunt zeker nog niet.

In traditionele onderwijsprogramma's staan vooral de docent en de stof centraal. De commissie-Wijnen wil toe naar studieprogramma's die uitgaan van de student, zijn tijdsbudget en zijn leergedrag. Want onderwijs heeft alleen effect als studenten de stimulans en de ruimte krijgen om zich de kennis eigen te maken. Dit uitgangspunt is vertaald in vuistregels

voor opsporing en opheffing van knelpunten. Zo moet spreiding van tentamens over het jaar een eind maken aan het 'hollen en stilstaan' van veel studenten. Goede afwisseling van hoorcolleges, practica en zelfstudie zorgt voor optimale leerresultaten. En die zelfstudie moet men met duidelijke studietaken stimuleren, om nog een tip te noemen. Doceren wordt zo een serieuze taak; dus moet ook het personeelsbeleid aandacht besteden aan didactische kwaliteit, vindt de commissie.

Ommezwaai

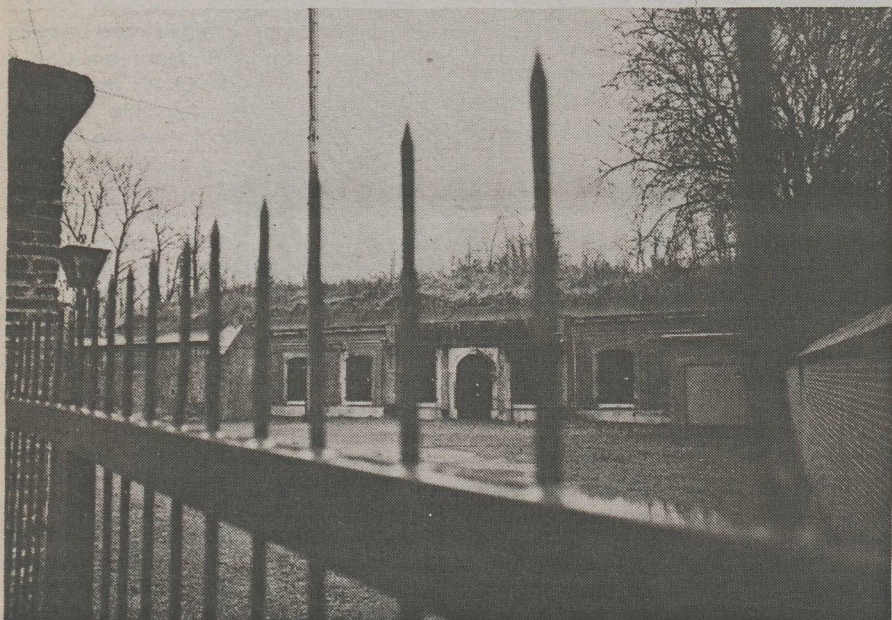
Zoals gezegd is de inhoud van de meeste adviezen niet nieuw; een groot deel ervan stond al in 1981 in een advies over inrichting van de propedeuse - en werd maar door weinig faculteiten nagevolgd. Ook nu is voor de ommezwaai naar studentgericht onderwijs eerst een „sterke mentaliteitsverandering bij docenten nodig”, zei voorzitter Calluna Euving van het ISO dinsdag. En haar collega Simone

van Geest was bang dat faculteiten vriendelijk zouden zeggen 'we zullen het meenemen' - om daarna weer over te gaan tot de orde van de dag.

Maar de toestand in het hoger onderwijs is nu anders dan elf jaar geleden. Een stelsel van kwaliteitszorg dwingt faculteiten om zich te verantwoorden. En ook de tempo-beurs maakt de discussie veel minder vrijblijvend. Daardoor lijkt de kans dat dit rapport - opgesteld in opdracht van de politiek - ongelezen in een la verdwijnt, toch niet groot. Zowel de minister als de studentenorganisaties maakten afgelopen dinsdag duidelijk dat ze het gebruik ervan kritisch zullen volgen.

HOP, Frank Steenkamp

(zie ook de pagina hiernaast)

Gemeente wil Tragos in onderaards fort stoppen

De provincie Limburg verwacht geen oorlog meer. Het provinciale commandocentrum 'in bijzondere omstandigheden' (lees: oorlog) het Fort Willem is te koop. De gemeente Maastricht heeft belangstelling en een bestemming: studentenvereniging Tragos, al jaren zoekende naar een nieuwe locatie voor de sociëteit en de stichting 'Maastricht Vestingstad', die binnenkort dakloos dreigt te worden. Een medewerker van de afdeling grondzaken van de gemeente Maastricht weet dat er plannen bestaan om Fort Willem te kopen. Hij verwacht dat er over enkele maanden in een raadsvergadering een beslissing valt over de aankoop. Zuur vertelt hij dat het plan door 'roddel en achterklap' te vroeg in de krant is gekomen. Anders, weet hij, was het met wat heen en weer-gefax ook wel in orde gekomen. Nu gaat het drie maanden langer duren omdat 'de officiële weg gevolgd moet worden.' Tragos rest niets anders dan lijdzaam toe te kijken terwijl de gemeentelijke machinerie in werking gesteld wordt. „Daar kunnen we weinig invloed op uitoefenen,” zegt voorzitter Sander Neeteson. Zijn vereniging staat positief tegenover de plannen de gemeente,

alleen al omdat zo aan een van haar hartewensen wordt voldaan: voldoende ruimte voor de leden.

Een eventueel vertrek uit het centrum wordt niet als een verbanning gezien. Na jarenlange pogingen een andere locatie te vinden die geschikt is als verenigingsgebouw is de voorzitter zich ervan bewust dat dit wel eens de enige mogelijkheid kon zijn om uit de Boschstraat weg te komen. De burenen van Tragos klagen nog wel eens over geluidsoverlast. Neeteson erkent dat er problemen zijn, „maar we zijn natuurlijk niet doelbewust overlast aan het veroorzaken.”

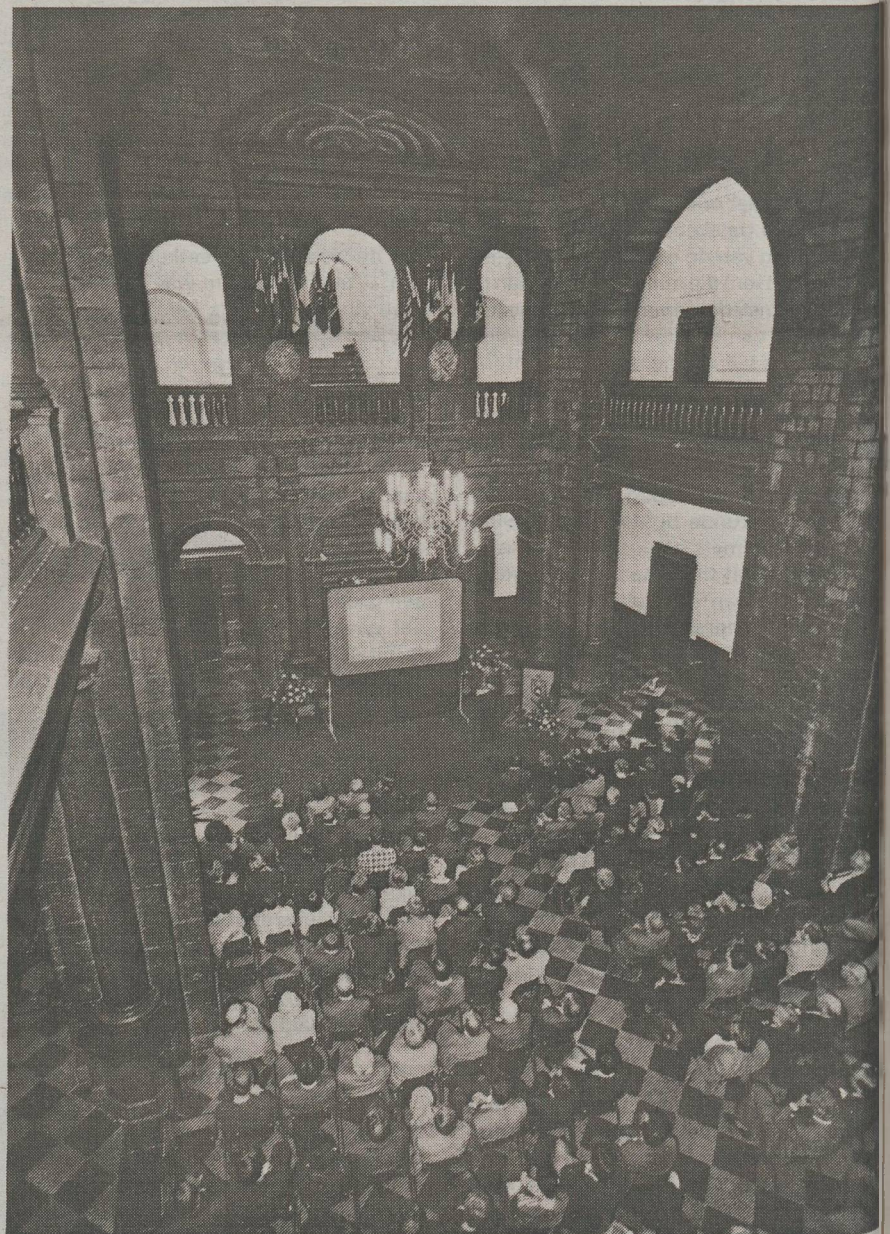
Het huidige pand aan de Boschstraat is onvoldoende geïsoleerd, en omdat de behuizing niet wordt gezien als permanent vindt de vereniging het ook niet nodig dure geluidwerende maatregelen te treffen.

Als er straks inderdaad verkast gaat worden naar Fort Willem zal Maastricht op die manier weinig meer van Tragos horen: al het geluid gesmoord in meters dikke klei- en zandlagen, want het fort is onder de grond gebouwd.

Leonard Blom

Fort Willem, toekomstige behuizing van Tragos? (foto Paul Mellaart)

Uitreiking van de SNS bank Limburg-prijs aan Arnoud Arntz in de hal van het Maastrichtse stadhuis (foto Paul Mellaart)

Proefschrift over pijn opnieuw beloond

De mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest. Die oeroude wijsheid van vadtje Cats wordt langs wetenschappelijke weg bevestigd in het proefschrift waarop Arnoud Arntz (Medische Psychologie) anderhalf jaar geleden promoveerde. De wijze waarop hij de invloed van aandacht en angst op pijn onderzocht heeft hem inmiddels een tweede onderscheiding opgeleverd. In september kreeg hij gedeeld met Eddy Houwaart ('De Hygiënist') de Catharina Pijls-prijs, deze week kreeg hij ongedeeld de SNS bank Limburg-prijs voor het beste proefschrift van het jaar. 'Origineel en verrassend' noemt de jury de manier waarop Arntz zijn onderzoek heeft verricht. Om de uitreiking van de prijs een extra cachet te geven was als decor de hal van het stadhuis gekozen. In ons volgende nummer komen wij uitvoerig op het onderwerp terug.

Niet de docent, maar de student hoort voorop te staan in onderwijs

Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat college lopen, het ene vak na het andere, geduldig opschrijven wat de docent (op die enkele uitzondering na) voorleest, week in, week uit totdat de tentamentijd is aangebroken. Dan mag de student binnen één week in een uitbarsting van kennis laten zien dat hij de avonduren en de schaarse werkcolleges goed heeft benut, anders komen er in de volgende tentamenperiode nog een of twee herkansingen bij.

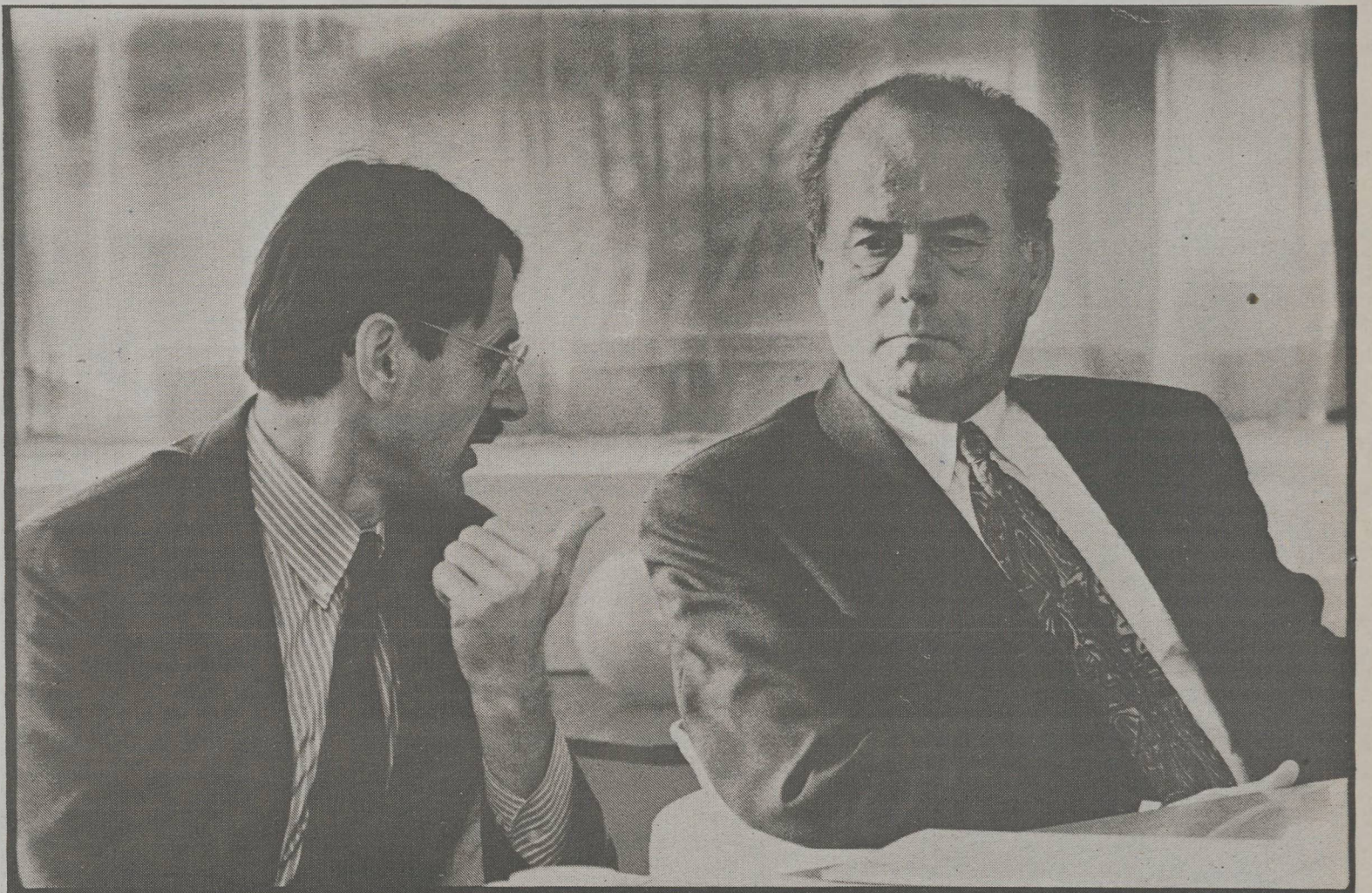
Zo ziet het spookbeeld van de voorzitter van de adviescommissie 'Studeerbaarheid', de Maastrichtse hoogleraar onderwijskunde prof. W(ynand) Wijnen, er uit. De commissie hoefde er maar de visitatierapporten op na te slaan die de laatste jaren over de diverse studierichtingen zijn uitgebracht, om te constateren dat de meeste studies nog altijd aan dat beeld beantwoorden. De programma's zijn zo ingericht dat alleen het belang van de docent ermee wordt gediend, is het fundamentele bezwaar van Wijnen. Weliswaar groeit het besef dat het belang van de student meer tot zijn recht moet komen, maar dat heeft nog tot weinig concrete resultaten geleid: „Op de meeste plaatsen is het studieprogramma nog steeds volledig op de docenten afgestemd. Het weekrooster moet kloppen, net als in het voortgezet onderwijs. Er wordt gekeken of de colleges en de werkgroepen gelijk verdeeld zijn over de vakken en de docenten, maar de vraag of de student genoeg tijd heeft om de stof te verwerken en of de studielast gelijk verdeeld is, komt nauwelijks aan de orde.”

Belemmeringen

Toen de Commissie Wijnen op 1 mei werd ingesteld, vatte zij haar taak op als een speurtocht naar belemmeringen die een vlotte voortgang van de studie in de weg staan. Daarbij gingen Wijnen c.s. ervan uit dat de bestaande structuur niet kon worden aangetast: „Wij hadden natuurlijk kunnen zeggen: voer maar een selectie bij de poort in of verleng de cursusduur maar met een jaar, dan zal het rendement vanzelf stijgen. Maar ons uitgangspunt was het huidige stelsel, zoals dat in de nieuwe wet op het hoger onderwijs is geregeld. Daar hebben we genoeg belemmeringen in kunnen vinden.” Dat factoren als een betere verdeling van de studielast, een aangepaste onderwijsvorm of een betere organisatie van het onderwijs invloed hebben op het rendement, staat volgens Wijnen als een paal boven water. Niet gehinderd door enige voorkennis kondigt hij aan dat over een paar weken die conclusie zal worden bevestigd in een Twents/Nijmeegse rapportage over studierendementen.

Parallel of blok?

De absolute nummer een op de klachtenlijst van Wijnen c.s. is de manier waarop de studie in parallel lopende vakken wordt ingedeeld: „Instellingen die het studiebelang voorop willen stellen zouden allereerst de studielast anders moeten verdelen. Als je voor een vlot verloop van de studie bent, is het parallel aanbieden van een stel vakken met gelijktijdige tentamens aan het eind van de rit een waanzinnige oplossing. Ons eerste advies is dan ook om de toetsmomenten beter over het jaar te spreiden. Dan kom je al snel uit bij een programmering in blokken.” Dus: niet meer dan één vak of één thema tegelijk met aan het eind een toets. Wijnen beseft dat een zo drastische verandering van het onderwijs veel instellingen te ver

Wijnen (rechts) in gesprek met minister Ritzen tijdens de aanbieding van het rapport (foto Bram de Hollander)

gaat. Die universiteiten of hogescholen mogen dan uit een reeks minder ingrijpende maatregelen kiezen, zoals een snellere herkansing voor studenten die een tentamen hebben gemist. Wijnen: „Het opont-houd is vaak veel te lang. Een student zou binnen een paar weken de ontbrekende kennis kunnen aanvullen, maar daar verzet de onderwijsorganisatie zich weer tegen. Nu moet een student eerst wachten tot hij alles is vergeten en dan pas kan hij beginnen de stof opnieuw te bestuderen.” De commissie heeft ook oplossingen bedacht voor andere hinderlijke tekortkomingen, zoals de onduidelijkheid over wat er nu van studenten verlangd wordt als zij aan hun studie beginnen: „Als ze aan een vak beginnen weten studenten vaak niet eens waar dat toe leidt. Dat geldt zelfs voor de studierichting die iemand kiest: er zijn maar weinig studiegidsen te vinden die een duidelijk beeld geven van de eindtermen van een studie.”

Onverschilligheid

Uit de beschrijving die Wijnen geeft van de situatie binnen het hoger onderwijs komt een grote onverschilligheid van docenten tegenover de 'studeerbaarheid' naar voren. Wijnen vindt niet dat hij te somber is geweest: „Wij hadden onze informatie uit de tweede hand; de visitatiecommissies hebben het werk gedaan, maar je kwam toch gevallen tegen waarin vijf tentamens in één week stonden gepland of waarin een faculteit besloot voortaan twintig procent van het onderwijs in werkgroepen te geven in plaats van alleen maar hoorcolleges. Het besef dat er iets moet gebeuren is wel aanwezig, maar de praktijk staat daarmee in schril contrast.” Dus moeten studenten nog altijd leven met een studieritme waarin leegloop en piekbelastingen elkaar afwisselen, „want,” zegt Wijnen, „docenten houden er in het curriculum zelden rekening mee dat een student ook buiten de collegezaal iets aan zijn studie moet doen. Werkstukken of scripties zijn berucht: daar zie je de meeste studenten op vastlopen als ze de draad kwijt zijn. En omdat er alleen 's avonds aan kan worden gewerkt, kun je moeilijk een beroep doen op de helpende hand van een docent. Als je wel plaats voor dat soort

taken inruimt kun je veel gemakkelijker afspraken maken: over twee weken lever je dat en dat hoofdstuk in.”

'Niet schools'

Is Wijnen niet bang dat de opleidingen te schools worden als een student zo aan het handje wordt gehouden? Die vraag brengt de architect van het 'Maastrichtse systeem' op zijn stokpaardje, het probleemgestuurd onderwijs. (Hij ontkent overigens dat het rapport een Maastrichts stempel draagt: „In de begeleidingscommissie zaten vertegenwoordigers van de VSNU en de HBO-Raad, die hebben dat goed in de gaten gehouden.”) Wijnen is ervan overtuigd dat het werken in kleine onderwijsgroepen grote voordelen biedt ten opzichte van het traditionele systeem: „Ik beschouw het niet als schools als je regelmaat en duidelijkheid brengt in de studie, vooral niet als je de student bovendien actiever bij het onderwijs betreft. In de collegezaal hoor je wat de docent te zeggen heeft. Wat hij niet gelezen heeft, krijg je ook niet te horen. Iedere student, of hij nu snel of langzaam studeert, wordt er over één kam geschoren. In plaats daarvan kun je met studenten een soort contracten afsluiten of ze studietaken geven, zodat ze kunnen bepalen welke kennis ze willen verwerven. Laat studenten zelf maar bepalen in welke volgorde ze die taken willen uitvoeren; aan het eind van het jaar reken je af. Dat is een wezenlijk andere opvatting over onderwijs: je stelt iemand in staat kennis te verwerven of je draagt iemand kennis over. Je kunt het ook zo stellen: wil je een universiteit met bedrijvige of met passieve studenten?”

Volgens Wijnen hoeft het gevolg niet te zijn dat een docent begint te klagen dat hij zijn ei niet meer kwijt kan. Hij wordt 'gedegradeerd' tot begeleider van het leerproces: „Sommige docenten kunnen inderdaad fantastische optredens verzorgen in de collegezaal, maar hoeveel staan er niet tegenover die er bitter weinig van terecht brengen? Het is trouwens bij die goede docent ook nog maar de vraag hoeveel hij in werkelijkheid op de zaal overbrengt. Ik denk dat in een studiegericht programma de taak van de docent juist gevarieerder kan worden, als hij zich richt

Vuistregels voor studeerbaarheid

In traditionele 'onderwijsprogramma's' staan de docent en de stof centraal. De commissie-Wijnen wil 'studieprogramma's' die uitgaan van de student en zijn leergedrag. Dat leidt tot in totaal 83 vuistregels, over de *cursus*, het gehele *programma* en de organisatorische *voorwaarden*. Hier een aantal ervan in bekorte vorm:

De cursus:

- 7. Kies onderwijsvormen die gerichte *zelfstudie* uitlokken
- 11. Geef minstens evenveel kleinschalig onderwijs als colleges
- 10. Hanteer colleges selectief, voor uitleg of demonstratie
- 25. Gebruik toetsen ook om studenten zicht te geven op hun vorderingen

Het studieprogramma:

- 30. Gebruik een rode draad om inhoud en vorm aan op te hangen
- 33. Laat maximaal vijf vakken parallel lopen.
- 41. Plan ruimte in het programma om vertraging in te lopen
- 42. Vraag van studenten elke dag wisselende leeractiviteiten.
- 44. Onderwijs, zelfstudie en toetsen mogen elkaar niet in de weg zitten
- 49. Laat een centrale commissie kijken naar de manier van toetsing
- 54. Spreid toetsing regelmatig over het hele jaar.
- 55. Toetsing moet direct op het onderwijs volgen.
- 58. Houd herkansingen binnen 2 a' 3 weken na de eerste kans.

Voorwaarden:

- 60. Kijk bij aanstelling van docenten naar didactische bekwaamheid
- 64. Weeg bij hun beoordeling onderwijsprestaties even zwaar als onderzoek.
- 71. Betrek docenten en studenten bij de opzet van kwaliteitszorg
- 81. Voorkom wachttijden door tekort aan boeken, PC's of andere apparatuur.

op het stimuleren van die bedrijvigheid. Als je er maar voor zorgt dat je die bedrijvigheid consequent blijft belonen. Geef die student de kans om te bewijzen dat hij meer variatie in zijn kennis heeft dan een ander. Maar als je na al die inspanningen gaat zeggen: dat was leuk, maar nu moet je je werkstukken gaan maken. Dan valt zo iemand binnen de kortste keren weer terug op passief leergedrag.”

Jacques Herraets

Wat heb je aan een interessante plek als je geen kant op kunt?

Je staat op het punt van afstuderen en denkt aan je carrière. Begrijpelijk. Dan kun je twee dingen doen. Je zoekt een bedrijf op en wacht op die ene, interessante plek richting top. Of je praat met de mensen van Moret Ernst & Young registeraccountants.

Want onze carrière-policy is simpel: bedrijfseconomen met beide benen op de grond kunnen bij ons alle kanten op. In feite bepaal je je eigen weg naar de top. Meer weten? Bel dan nu met de heer R.J. Ekkebus, telefoon 010 - 4074368.

Praat 'ns met de mensen van Moret Ernst & Young

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet bij contactpersonen worden ingeleverd in de week voorafgaand aan de verschijningsdatum:

Vakgr./comm. FdAW: P. Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdEW: B. Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 888271, voor do. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdG: R. le Doux, Fac.Bur., Dr.v. Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdGW: A. Bastiaens, Bur.Onderwijs, Lenculenstraat 14, tel. 887388, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdR: A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 887004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.

Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' en 'RL Agenda' inleveren bij Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887081, voor vrij. 12.00 uur.

Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is. Informatie: Voorlichting, tel. 887081.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Promotie drs. K.M.M. Abou Farha

Op 3 december, om 14.00 uur, verdedigt drs. Abou Farha zijn proefschrift 'Diagnostic and prognostic value of laminin as a biochemical and histological marker in human bladder carcinoma'. Promotores zijn prof.dr. R.A. Janknegt en prof.dr. J.W. Arends. Co-promotor is dr. P.P.C.A. Menheere. Laminine is een proteïne dat normaal aanwezig is in basismembranen, vliesjes waarop cellen van de slijmvliezen rusten. Uit het onderzoek van drs. Abou Farha blijkt dat de laminine kleuring op de blaaswand door biopsie een betere identificatie van de ziekte geeft dan de huidige technieken waarbij de mate van ingroei van de tumor wordt bepaald. K.M.M. Abou Farha deed zijn onderzoek bij de afdeling Urologie van het AZM.

Inauguratie dr. G.W. Mincke

Dr. G.W. Mincke, hoogleraar Privaatrecht bij de RL, hield op vrijdag 27 november, om 16.00 uur, een rede ter gelegenheid van het aanvaarden van zijn ambt. De titel van zijn rede was 'Privaatrecht en pluralisme'.

Onderzoeksinstituut Voeding en Milieu bij FdGW en FdG

Deskundigen van FdG en FdGW gaan samenwerken binnen het onderzoeksinstituut Voeding en Milieu. Het interfacultair onderzoeksinstituut werd donderdag 26 november 1992, formeel ingesteld door de U-Raad. Binnen het instituut wordt onderzoek op het gebied van de onderzoeksthema's Voeding en Toxicologie en Milieu-onderzoek. De aanvraag voor het instituut wordt nu voorgelegd aan de Minister van O&W.

SNS bank Limburgprijs 1992 voor dr. A.R. Arntz

Dr. A.R. Arntz heeft op 30 november de SNS bank Limburg-prijs 1992 ontvangen, voor zijn proefschrift 'Pain: attention, emotion, prediction and control', waarop hij vorig jaar aan de RL promoveerde. Arnoud Arntz is universitair docent bij de vakgroep Medische Psychologie, waar hij onderzoek verricht naar pijn. Daarnaast werkt hij bij de Geacademiseerde Sectie Gedragstherapie van de RIAGG Maastricht.

Lezingencyclus Ontwikkelingen in de Psychiatrie

Het Academisch Psychiatrisch Centrum van de RL organiseert een lezingencyclus, met als thema 'Ontwikkelingen in de Psychiatrie'. De lezingen vinden om de twee weken plaats op woensdagmiddag, om 16.30 uur. Elke lezing duurt zo'n 45 minuten en wordt afgesloten met een discussie.

RL-AGENDA

Promoties en inaugurele- of afscheidsredes vinden plaats in de Aula, Tongerestraat 53. Informatie: Rectoraat, 883096/883210

04-12 Aula gereserveerd

04-12 Lezing "Persoonlijke Rehabilitatie" door Dr. I. Falloon

10-12 Promotie W. Maertzdorf, 16.00 uur

11-12 Aula gereserveerd

16-12 lezing prof.dr. R. Giel RUG, Schizofrenie: kosten, baten en behoeften, in "Posjet" Psycho-medisch streekcentrum Vijverdal, om 16.30 uur, toegang gratis

17-12 Promotie J.J.R.M. Hermans, 14.00 uur

17-12 Promotie M. Hermans, 16.00 uur

17-12 Kerstdiner, kosten f. 25,-, info: Valerie (043-615080)

18-12 Promotie H. Boonen, 12.00 uur

18-12 Promotie T. de Kok, 14.00 uur

18-12 Promotie Y. Graus, 16.00 uur

18-12 Lezing over Chili voor SIBMaastricht, om 19.30 in aula Ts53 toegang gratis info: (Paul 043-219996)

25-12 Kerstmis RL gesloten

26-12 idem

1993

03-01 SIB Nieuwjaarsactiviteit, info: Ingrid (043-472863)

06-01 lezing prof.dr. M. Anseau, Universiteit van Luik, Pharmacological treatment of anxiety: social and clinical aspects in "Posjet"

Psycho-medisch streekcentrum Vijverdal om 16.30 uur, toegang gratis

08-01 Dies Natalis, 15.30 uur, St. Jans Kerk

15-01 Promotie B. Krijne-Kubat, 14.00 uur

15-01 Promotie C.H.C. Dejong, 16.00 uur

16-01 Bezoek kunsthof in R'dam tentoonstelling over hofcultuur uit Indonesië, kosten f. 12,50. Info: Oliver (04454-62035)

Diesviering, 8 januari 1993

Op vrijdag, 8 januari 1993 gedenkt de Rijksuniversiteit Limburg de zeventiende verjaardag van haar stichting. Ter viering van deze Dies Natalis wordt in de St. Janskerk aan het Vrijthof te Maastricht een academische zitting gehouden. Deze zal aanvangen om 15.30 uur precies.

De Rector Magnificus, prof. dr. M.J. Cohen, zal een openingsrede houden. Vervolgens zal prof. dr. R.S. Reneman, hoogleraar Fysiologie aan de Faculteit der Geneeskunde, de Diesrede uitspreken. Daarna zal aan The Honourable Marc Lalonde, P.C., O.C., Q.C. een eredoctoraat worden uitgereikt. Het eredoctoraat is hem op voorstel van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen toegekend op grond van het baanbrekende rapport: "New Perspectives on the Health of Canadians", dat hij in 1974 als Minister van Gezondheid van Canada heeft gepubliceerd. Tenslotte zullen de studentenprijzen, ter beschikking gesteld door de Stichting Wetenschapsbeoefening Rijksuniversiteit Limburg, worden uitgereikt.

U wordt tot het bijwonen van deze plechtigheid van harte uitgenodigd. N.B. Voor de Diesviering in de St. Janskerk is geen aanmelding vooraf nodig. U wordt verzocht uiterlijk om 15.00 uur uw plaats in de kerk te hebben ingenomen.

Na afloop van de plechtigheid is er een receptie in het Oud Gouvernement aan de Bouillonstraat 1-3, op loopafstand van de St. Janskerk.

Dag van de mensenrechten

Op 10 december (dag van de mensenrechten) zullen in de Collegezaal van de Nieuwenhof, Zwingelput 4, twee inleidingen gehouden worden over het thema "Mensenrechten als vrouwenrechten". Inleiders: A. Frevel, advocate te Aken en J. Serrarens, Projectgroep Vrouw en Recht. Aanvang: 20.30 uur.

Tegelijkertijd zal in de Nieuwenhof een tentoonstelling van het Humanistisch Overleg Mensenrechten te bezichtigen zijn over "geweld tegen vrouwen". (Zie borden) Inlichtingen: J. Serrarens 88 3296.

Italië-studies scriptieprijs

Om de resultaten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de Italië-studies te bevorderen en ruimere bekendheid te geven heeft de Werkgroep Italië-Studies een scriptieprijs ingesteld. Deze prijs wordt in beginsel jaarlijks door de Werkgroep Italië-Studies toegekend aan de auteur van de — naar het oordeel van de jury — beste doctoraalscriptie in het Nederlands of Italiaans over een Italiaans onderwerp.

De doctoraal scriptie dient in het kader van een doctoraal examen aan een Nederlandse universiteit te zijn ingediend en door de betreffende examencommissie te zijn goedgekeurd en dient aan de volgende eisen te voldoen:

- de inzender dient jonger te zijn dan 27 jaar

- het doctoraal examen, in het kader waarvan de scriptie is geschreven, dient te hebben plaatsgevonden tussen 1 juli 1992 en 30 juni 1993.

De prijs bestaat uit een geldbedrag van

f. 1000,-. Info: 020-5253576 of 020-5253840.

AbvaKabo

Wineke Vlek, vakbondsconsulent van de Abva Kabo, is op maandag en dinsdag bereikbaar in UNS 50 k.5.155 (tel. 88.1250).

In dringende gevallen kunt u ook bellen met Hans Uffing tel: 299775 of met Carla Fröberg tel: 88.1812 of met een mc-lid van uw faculteit of dienst.

Dinsdag 8 december a.s. bestuursvergadering AbvaKabo-ledengroep, plaats: quoloquiumkamer rood, UNS50

tijd: 12.15 uur - 13.45 uur. Agenda is u reeds toegezonden.

STUDENT EN ZAKEN

Kerstsluiting

Tussen Kerstmis en Nieuwjaar, 24 dec. - 1 jan., is de gehele Dienst Studentenzaken gesloten. Alleen het Kamerburo blijft geopend.

Studentendecanaat

Sluiting Kerstmis 17 dec. tot 1 jan. Open spreekuur studentendecanen: di. en do. 14.00-16.00, wo. 17.00-19.00 u. Len.26, k. 0310B. Tel. spreekuur ma. t/m vr. 13.30-14.00 u., tel. 883354 (ook voor afspraken).

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met de studentenpsycholoog Ruud van den Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Len.26, kamer 0310B, 883354.

Training faalangst

Op 11 januari 1993 start er een training faalangst voor studenten. de training wordt verzorgd door de studentenpsycholoog Ruud van den Berg. Voor informatie en/of aanmelding kan men contact opnemen met het secretariaat dienst Studentenzaken (tel. 883354).

Steunpunt Studiefinanciering

Openingstijden: ma. t/m vr. 09.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., tel. 06-3 21 21 51, Len.26.

Studie-Infotheek

In de Infotheek is informatie aanwezig over het wetenschappelijk- en het HBO-onderwijs in Nederland en over nascholingsmogelijkheden. Ook zijn er arbeids-marktgegevens, vacaturebladen en de zaterdageditie van de grote dagbladen aanwezig. **Intermediair Jaar-boek:** studenten die van de uitgever Intermediair Jaar-boek een kaart hebben ontvangen, kunnen op vertoon van deze kaart in de Infotheek het boek ophalen tijdens de openingsuren. **Sluiting Kerstmis:** Van 23 dec. tot 1 jan. is de Infotheek gesloten. Openingstijden: ma. di. en do. 14.00-16.30 u en wo. 16.00-19.00 u en vr. 09.00-12.00 u, Len.26, kamer. 0311, Tel. 883351.

Centrale Studenten Administratie

Studenten dienen zo spoedig mogelijk hun adreswijzigingen schriftelijk door te geven aan de Centrale Studentenadministratie. Openingstijden CSA: ma. t/m do. 13.30-16.30 u. en vr. 09.00-12.00 u.

R.K.S.V. Servatius

Wo. 9 dec.: 20.00 u., cursus etiquette, "hoe hoort het eigenlijk?"

Wo. 16 dec.: 19.30 u., Kerstdiner (besloten).

Iedere wo.-avond om 18.30 u. is er Mensa, inschrijven kan tot wo.-middag 12.00 u. (211126). De kosten bedragen f 5,- (f 6,50 voor introducee's). Je bent van harte welkom. RKSv Servatius Boschstraat 97.

KoKo

Di. 8 dec.: TOC zwemfestijn.

Wo. 9 dec.: A.L.V.

Do. 10 dec.: CC Open Podium.

SIB

Do. 10 dec.: 21.00 u., Ledenborrel in café van Sloun.

Agenda Sigma

Di. 8 dec.: A.L.V.

Di. 15 dec.: Kerstdiner.

DOPE

Er is iedere ma. (15.00-16.00 u.) en do. (11.00-12.00 u.) spreekuur in de DOPE-kamer, OG 0.203, tel. 883263.

Om lid te worden van DOPE dien je o.v.v. naam, adres en tel.nr. een tentje te storten op: bankrekeningnr. 57.69.86.763, ABN-AMRO Maastricht, t.a.v. Vereniging DOPE. Student let op uw saeck!

Integrand

Integrand is nu gehuisvest in de Abtstraat 4 6211 LS Maastricht, tel. 043-883355/97. Dagelijks open van 09.00-12.30 u. en van 13.30-17.00 u. Kom je inschrijven voor werkopdrachten op academisch niveau.

MST

Een interessante werkopdracht ligt nu op loopafstand! **Wij zijn verhuisd naar Abtstraat 4, tel. 883927.** Kom gerust langs voor meer informatie en een kop koffie. Ma. t/m vr. van 13.30 u. tot 16.30 u.

Agenda Tafelstraat 13

Zo. 6 dec.: 10.30 u., Celbroederskapel, Brusselsestraat 38, Viering met voorganger ds. Joen Drost, Thema: Dromen of profeteren.

Ma. 7 dec.: Toneelrepentie.

Di. 8 dec.: 17.45 u., koorrepentie.

Wo. 9 dec.: 18.00 u., Yoga-groep B. 20.00 u., Filosofiegroep Rousseau, 20.00 u., Filosofiegroep Foucault (bij Marijke).

Do. 10 dec.: 18.00 u., Tafelen, samen (koken en) eten, opgeven voor 16.00 u. s.v.p. (215651). Om 20.00 u., Ethische dilemma's n.a.v. videoreeks 'De achterkant van het gelijk II': Journalistiek, gast Riki Janssen, journaliste Observant.

Behoeft een gesprek? Maak een afspraak of loop even langs op tafelstraat, tel. 215651.

STUDIUM GENERALE

Open Podium

Do. 10 dec. 20.30 u., CCV-gebouw, Herbenusstraat 89, Maastricht. Voor de tweede keer dit najaar organiseert het Studium Generale in samenwerking met studentenvereniging KoKo een open podium. Zowel de beginnende als de wat meer ervaren podiumkunstenaar of een aanstormend talent mag hier zijn kunsten vertonen. Hoe gevarieerder het open podium hoe leuker. Schrijf je dus in als je cabaretse grappen wilt testen, theater speelt, gedichten wilt voordragen, zingt of muziek speelt en dit voor een keer aan het publiek wilt laten zien. Inschrijven: vóór **ma. 7 dec.** bij het bureau Studium Generale, tel. 883545 (van 9.00 tot 12.30 u.) of bij Angela van der Hoeven van studentenvereniging Koko, tel. 043-610730.

Gerrit Komrij

Vr. 11 dec.: 20.00 u., Redoutezaal Stadsschouwburg, Achter de Comedie 1, Maastricht. Cultureel café met Gerrit Komrij en Wiel Kusters. Gerrit Komrij heeft de laatste jaren veel naam gemaakt, vooral als columnist en als literatuur-, kunst- en televisiecriticus. Het sarcasme waarmee en de virtuoze taal waarin hij de vloer aanveegt met gevestigde reputaties slaat aan bij een tamelijk groot publiek. Zijn roem als criticus en columnist heeft de aandacht voor zijn poëtisch oeuvre enigszins overschaduwed, maar ook daarvoor kan hij rekenen op een vast en relatief groot publiek. Als dichter is hij een van de belangrijkste exponenten van de neoromantiek, waarbij hij versmadede karakteristieken als vormvastheid en aandacht voor 'romantische' onderwerpen uit de 19e eeuw opnieuw heeft ingevoerd.

Autorijschool Dorssers

Spoedcursus fl. 1.200,-
incl. theorieboek, examen
en examenrijden.
Bel nu voor een afspraak
tel. 046-377738
b.g.g. 06-52981362

Ook uitermate geschikt voor
diegenen, die al op examen zijn
geweest

De BOURGOGNEKLINIEK

heeft wekelijks een anti-
conceptie spreekuur.
Je kunt er terecht voor de
pil, de prikpil, het pessarium,
het plaatsen en verwijderen
van spiralen, condooms,
zaaddodende pasta's, een
zwangerschapstest of sterilisatie
van mannen.
Je kunt er iedere dag terecht
voor de morning after pil.
Voor een afspraak
bel 043 - 254 990
of 211 399.

Feest geven voor niet te
veel geld dat kan

amorsplein 3 maastricht
Gunstige voorwaarden
Info 212688 Pascal
Speciaal voor leuke dispuuten

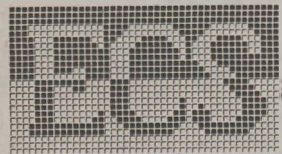
W I J N E N
BRUSSELESTRAAT 120 - 043-256747
MAASTRICHT

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

economie geneeskunde
rechten gezondheidswetenschappen
sociale wetenschappen
informatica
literatuur

Bouillonstraat 12
043 - 88 30 15

P. Debyeplein 1
043 - 67 12 11

ECS 386-SX 33 Color

- 80386-SX 33 MHz, Landmark 2.0 = 42
- 1 MB geheugen, max: 16 MB on board
- 3.5" 1.44 MB floppy disk drive
- 40 MB Seagate harddisk, 22 ms, IDE
- 2 serieel, 1 parallel, 1 game
- 512 kB UGA-kaart, 1024 x 768 x 16
- Mini-Tower, 200 Watt, met display
- extended AT keyboard, 101 keys
- Color SUGA Monitor 1024 x 768 0.28
- Muis, tekenprogramma en toebehoren

1.895,- INCL. BTW

ook 386-DX en 486-DX in elke gewenste configuratie leverbaar

- 4 MB geheugen-uitbreiding ipv 1 MB, **meerprijs 200,- incl btw**
- 80 MB harddisk, 16 ms, ipv 40 MB, **meerprijs 100,- incl btw**
- 105 MB harddisk, 16 ms, ipv 40 MB, **meerprijs 200,- incl btw**

ECS is geopend, 7 dagen per week van 9.00 tot 21.00 uur, maar
alleen na telefonische afspraak. ECS geeft 1 jaar garantie!

ECS - Economische Computer Service
Bombeydaal 16 6228 GT Maastricht

Tel. 043 - 614.699

De Stichting Laurentius Ziekenhuis te Roermond is een algemeen ziekenhuis met
een capaciteit van 458 bedden. Bij dit ziekenhuis zijn thans 60 specialisten
werkzaam en ruim 950 medewerkers.

Bij de afdeling Psychiatrie is met ingang van 1 januari 1993 een vacature voor een

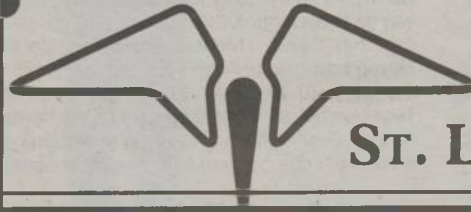
arts-assistent (m/v)

U krijgt een tijdelijk dienstverband voor de periode van een jaar.

De CAO-Ziekenhuiswezen is van toepassing; de salariering geschiedt in de
salarisschaal 65.

Nadere informatie over deze functie kunt u verkrijgen bij de heer
A.G.M. van den Berg, psychiater, telefoon (04750) 8 25 83/8 25 84.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u, binnen 14 dagen, richten aan de heer
J.J.M. Pirovano, hoofd Personeelszaken, Postbus 920,
6040 AX Roermond.

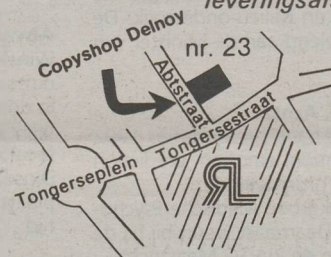

ST. LAURENTIUS ZIEKENHUIS

Copyshop Delnoy

max. **8 ct.** Zelf kopiëren?
Zonde van uw tijd!

Indien gewenst verzorgen wij uw kopiewerk
(+ complete afwerking) zonder toeslag! Alles met
kwaliteitskopie's, vakkundig verzorgd en stipte
leveringsafspraken!

onder één dak:
Drukkerij
Lichtdrukkerij
Copyshop
Laserkleurkopie
enz.

Abtstraat 23 043-219455* 6211 LS Maastricht

Keuken open van 12.00 tot 24.00 uur

Ook voor een snelle lunch
Dagschotel 11,50

Openingstijden: van 9.00 's morgens tot
2.00 uur 's nachts
Woensdag gesloten

Landelijke Vereniging tot
Behoud van de Waddenzee
tel. 050 - 124900

Op 21 januari 1993 organiseert de VSNU in de Jaarbeurs te
Utrecht een studiedag

'WIE (V/M) STUDEERT VOOR WERK?'

over sexe verschillen in studiekeuze, studieklimaat en arbeids-
marktvoorbereiding in het Wetenschappelijk Onderwijs.
Inleidingen over keuzeprocessen van studenten en de cultuur
van het universitaire onderwijs worden verzorgd door bestuur-
ders en onderzoekers van verschillende universiteiten. Vervol-
gens wordt een aantal workshops gehouden over verschillende
manieren waarop universiteiten een bijdrage leveren aan de
gelijke loopbaankansen van v/m studenten. De dag wordt
afgesloten met een discussie. Mw. A. Grewel zal de studiedag
voorzitten.

Inhoudelijke informatie:
L. Engelfriet en M.C. van der Veldt,
RU Leiden, tel.071-273432.
Opgave en organisatie: VSNU, Mw M.J. Martens,
Postbus 19270, 3501 DG Utrecht, tel.030-363888.

Toegang: studenten: f 5,00 / overigen: f 7,50 (kaartverkoop uitsluitend via de Uitbalie, Vrijthof 47, telefoonnummer: 043-210380)

LV&S

Bommen life

Wo. 16 dec. organiseert LV&S bewegen op muziek life mmv de band "Get a grip" in sporthal Randwijck. Aanvang: 18.00 u. Toegang gratis! Iedereen is welkom.

Danscursus

Ma. 11 jan. start cursus dans olv C. Nix (projectgroep dans). Plaats: CCV creatief centrum, Herbenusstr. 89. Tijden: 19.00-20.00 u. beginners, 20.00-21.00 u. (iets) gevorderd. Max. aantal deelnemers is 15 per cursus. Kosten: f 45,- sportkaart verplicht. Opgeven bij LV&S. **Info-avond:** ma. 14 dec. tijdens de open lessen in het CCV om 19.00 en om 20.00 u.

Geen lessen

21 dec. t/m 1 jan. '93 ivm kerstvacantie. Tijdens deze periode zijn tevens de balie en het secretariaat van buro LV&S gesloten.

Indoor tennistoernooi RL (medewerkers)

Za. 19 dec. vindt het indoor tennistoernooi voor medewerk(st)ers, ook echtgen(o)te of vriend(in) kan inschrijven, plaats in tenniscentrum de Dousberg. Aanvang: 18.00 u. Einde: 23.00 u. Categorieën: DD, HD of GD. Kosten: f 5,- voor sportkaarthouders, anderen betalen f 10,-. Inschrijven bij LV&S.

Nachtzaal hockey toernooi

In de nacht van wo. 20 op do. 21 jan. '93 organiseert LV&S het nachtzaal hockey toernooi in sporthal Randwijck olv R. Boersma en F. Tierloff. Max. aantal teams is 12 (min. 8 en max. 10 personen per team). Aanvang: 23.00 u. Kosten: f 10,- voor sportkaarthouder, f 15,- voor niet-sportkaarthouders (incl. ontbijt). Inschrijven voor 11 jan. bij LV&S.

Agenda MSBC Heep

14 dec.: kersttoernooi. 19-21 dec.: JSTB toernooi te Enschede. Begin jan. Nieuwjaarsborrel. Heb je interesse voor badminton, kan dan op ma. avond 21.30 u. naar sporthal Randwijck.

Agenda Lagakari

17 dec.: kerstdiner en kerstborrel. Alle activiteiten vinden plaats in D'n Avenceur vanaf 21.00 u.

Agenda Saurus

Iedere ma. avond conditietraining Randwijck: 18.30 u. competitieroeiers, 19.30 u. najaarscursisten. Iedere di. mensa in Sociëteit, opgeven bij Axel of inschrij-ven op de Mensalijsten. Aanvang: 18.30 u. Iedere do. spreekhalftuurtje in bestuurskamer 18.30-19.00 u.

Agenda Stennis

Stennis organiseert 12 dec. van 18.00-24.00 u. in de Dousberg het openingstoernooi plus een avondprogramma. Opgeven bij Chantal, tel 217439.

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel is een afdeling van de Dienst Studentenzaken die studenten de gelegenheid biedt hun onderwijsinspanningen te combineren met maatschap-pelijke dienstverlening. Bovendien doet men ervaring op met klantgericht werken. Geboden wordt o.a.: kantoorfaciliteiten en publiciteit voor het eind-rapport. Informeer bij de Wetenschapswinkel: Looiers-gracht 14, tel: 883120, naar de volgende opdrachten:

- **Voor studenten GW:** Mastopathie is een goedaardige afwijking aan de borst(en) die bij ongeveer één op de tien vrouwen in Nederland voorkomt. De Stichting Mastopathie (een landelijke patiënten-organisatie) is geïnteresseerd in de ervaringen van vrouwen met deze aandoening in de (reguliere) gezondheidszorg. Wij zoeken een geïnteresseerde studente (voorkeur GVO) die dit onderzoek wil uitvoeren. Begeleiding is toegezegd.

- **Voor studenten Economie:** Een onderzoek naar de ontwikkeling van de woonlasten in de sociale huur-sector in relatie tot de inkomensontwikkeling. Een (korte) aanstelling als student-assistent is mogelijk.

- **Voor studenten Rechten:** Een onderzoek naar de toelaatbaarheid van het gebruik van gegevens m.b.t. de etnische achtergrond door instanties als het Arbeidsbureau en het G.A.K. (o.a. i.v.m. de Wet op de Persoonsregistratie).

ECONOMIE

Doctoraalstages en -scripties marketing

De sectie Marketing en Marktonderzoek krijgt elk jaar van veel doctoraalstudenten het verzoek tot de stage- en scriptiebegeleiding. Het afgelopen jaar leidde dat tot capaciteitsproblemen, vooral op het eind van het academisch jaar en in de zomervakantie. Om dit jaar zulke problemen te voorkomen dient de eindversie van de afstudeerscriptie uiterlijk 6 weken voor de geplande afstudeerdatum in concept ingeleverd te zijn. Echter, diegenen die eind augustus wensen af te studeren dienen de eindversie uiterlijk 15 juni in te leveren. Bij te late inlevering kan niet meer gegarandeerd worden dat de beoordeling tijdig kan plaatsvinden. Tevens adviseren wij studenten in een zo vroeg mogelijk stadium begeleiding voor de stage en/of scriptie te regelen met de coördinator van de sectie, drs. Robert Pans, kamer 4069, tel. 883761 of 883839 (maar niet 883538). Hiervoor is een wekelijks spreekuur ingesteld. Voor blokperiode twee is dit op dinsdag van 11.00-13.00 uur. De toewijzing van een begeleider zal geschieden op volgorde van aanmelding, afhankelijk van de beschikbare capaciteit.

Onderwijsbalie Economie

Op donderdag 17 december is de ONDERWIJSBALIE de hele dag GESLOTEN.

Studeren in het buitenland

Algemene informatiebijeenkomsten over de studenten-uitwisselingsprogramma's 1993/1994 worden gehouden worden op:

09 december om 16.00 uur in kamer 1001

11 december om 11.00 uur in kamer 1014

14 december om 16.00 uur in kamer 1001

16 december om 11.00 uur in kamer 1001

05 januari 1993 om 16.00 uur in kamer 1001.

Gedurende de maand januari zal het mogelijk zijn om de studiegidsen van de buitenlandse faculteiten te raadplegen, alsook advies in te winnen over de keuze die het beste past bij de individuele studie-trajecten.

Gezocht student-assistent bij het IRIC

Bij het IRIC - Institute for Research on Intercultural Cooperation - is plaats voor een student-assistent op freelance basis ter ondersteuning van de huidige automatiseringstoepassingen, het schrijven van nieuwe toepassingen en database onderhoud. Meer informatie: secretariaat IRIC, Tongersestraat 53, kamer 2015A, tel. 883708 op maandag-, dinsdag-, donderdag- en vrijdagochtend.

Historische demografie en industrialisering

Op dinsdag 8 december om 11.00 uur zal mw. Passelot van de Universiteit van Luik een Engelstalig gastcollege verzorgen in het kader van het blok "Economic History". Zij zal spreken over de relatie tussen de demografische ontwikkeling en de industrialisering in Luik en Verviers, in de periode 1750-1850. Naast de deelnemers aan het blok zijn ook andere belangstellenden van harte welkom in de Spiegelzaal, FdAW, Kapoenstraat 2. Inlichtingen: Bernard Rulof/Chris Leonards, tel: 883314.

DOPE

Vragen, problemen of klachten? Kom naar het DOPE spreekuur voor economie-studenten. Donderdagen 03 - 10 en 17 december van 13.00 tot 14.00 uur in de DOPE-kamer, Oud Gouvernement, kamer 0.203 of bel 043-883263.

WASO

Geïnteresseerd in facultaire aangelegenheden? Kom naar het WASO: Werkgroep AKTIEF STUDENTEN OVERLEG: 14 december om 19.30 uur in kamer 0.069, TS53. Voor meer informatie: Freek Sanders, tel. 043-219026

AGENDA EFM

9 december

Excursie Alfa naar de PTT in het kader van blok 1.2

9 december

COMAX organiseert inloopdag bij Coopers & Lybrand.

10 december

Imperator geeft een feest in de Metamorfoos. Bijzonderheden volgen z.s.m.

17 december

Excursie Imperator naar Holland Casino Valkenburg. Je kunt de boel vast verkennen voor het gala van Mercurius de volgende dag.

18 december

Kerstgala EFM-Mercurius (let op de affiches).

Lokatie is centrum Cocardé, een zalencentrum bij Casino Valkenburg. Entreekaarten dagelijks verkrijgbaar op TS 53 van 12-2. Kosten f35,-.

Tegen meerprijs van f27,50 is een galadiner vooraf mogelijk. Men kan zich met bussen laten vervoeren tussen Maastricht en Valkenburg; opstapplaatsen zijn voor pizzeria Da Giuseppe en cafe Metamorfoos. Bij aankoop van 10 of meer kaarten ontvangt u een aanzienlijke korting.

10/11 februari

Alfa organiseert tweedaagse excursie naar Amsterdam met bezoeken aan DNB en de Optiebeurs.

11-16 april

Mercurius organiseert studiereis naar Barcelona.

24-29 april

Alfa organiseert zesdaagse studiereis naar Budapest.

Kantooruren Imperator: woensdagen van 10.00 - 12.00 uur in k.0083.

Kantooruren Mercurius: dinsdagen van 10.00 - 12.00 uur en donderdagen van 14.00 - 16.00 uur in k.0081.

Proefpersonen gezocht

Hernieuwde oproep. Onderzoekers van de vakgroep Gezondheidsvoorlichting zoeken onder eerste- en tweedejaars economiestudenten proefpersonen voor een tweetal korte computer- onderzoeken naar: taak-evaluatie en taak-simulatie. beide onderzoeken duren circa 1 uur; verdiensten f20 tot f30. Voor opgave en inlichtingen: Drs. G. Seijts (882413) en Drs. T. Lenderink (882398).

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Vacatures redactie Nieuwsblad GW

Binnen de redactie van het Nieuwsblad Gezondheidswetenschappen bestaat behoefte aan uitbreiding met enkele leden uit zowel de wetenschappelijke staf en medewerkers als studenten van de faculteit. Informatie kan worden ingewonnen bij mr. L. Op 't Hoog, directeur FdGW, tel.: 881739.

Gevraagd stagiaire

Gevraagd: stagiaire VW of BB voor evaluatie-onderzoek vernieuwd overlegstelsel. Inlichtingen bij dhr. F. Bovenlander, Paulus stichting te Sittard. tel.: 046-594444.

Stage-plaats voor GVO- of BB-student

Er is een stage-plaats open bij de GGD te Helmond. Aanvang: zo spoedig mogelijk. Onderwerp: Een inventarisatie van voedings- en stoppen-met-roken activiteiten bij lokale en regionale organisaties in het werkgebied van de GGD-Helmond en een controle gebied. De inventarisatie zal dienen als voormeting voor een driejarige hart- en vaatziektenproject in de regio. Na afloop van het project zal de inventarisatie worden herhaald om na te gaan of het project tot meer preventie activiteiten en meer actieve organisaties in de regio heeft geleid. Aanmelding: Hans Brug, vakgroep GVO, tel: 882403. Bij aanmelding gaarne mogelijke aanvangsdatum van de stage-periode doorgeven.

Alle GGK studenten

De VBGGK, met name de Werkgroep Promotie, heeft het idee opgevat om voor afgestudeerden de mogelijkheid te creëren lezingen binnen GGZ-instellingen te kunnen geven. Dit is natuurlijk een unieke mogelijkheid om jezelf, maar zeker ook de studie GGK te profileren. Dus..., heb jij het lef om je in te schrijven en wil je aan de "buitenwereld" duidelijk laten zien dat je weldegelijk erg slim bent, laat deze mogelijkheid dan niet schieten. Dus, bel nu Nicole van Gastel, tel: 043-435074.

Vervallen: 'Eerstejaars doorstroomstudenten GVO'

Dinsdag 8 december - 15.30 - 16.30 uur vindt er géén bijeenkomst GVO plaats in kamer 0.124, Deb 1, exclusief voor eerstejaars GVO doorstroomstudenten.

Vrouwenstudies Keuze-onderwijs en onderzoeksstages.

Het Interfacultair Vrouwenstudiesoverleg heeft een studiegids samengesteld met daarin vermeld alle onderwijs- en onderzoeksfaciliteiten voor studenten aan de RL. De gids is verkrijgbaar via de facultaire onderwijsburo's of het secretariaat Vrouwenstudies, k. 1064 Deb 1.

Internationale Aidsdag

Ter gelegenheid van de Internationale Aidsdag op 1 december, organiseert Agora een aidsweek. De volgende activiteiten worden aangeboden: Maandag 30-11 om 19.30 uur opening door prof. dr. G.J.Kok aansluitend is er een film: "Susan's story" het vindt plaats op de TS 53 lk 0.090! Na afloop borrelen in cafe Casjet. Dinsdag 1-12, Wereld Aidsdag: Symposium in het MECC aansluitend fakkeloptocht vanaf het station om 16.45 uur. Woensdag 2-12, Informatiestandje in het Trefcentrum Un50, van 10.00-16.00 uur. Donderdag 3-12, Feest in d'n Himmell, vanaf 21.30 uur swingen! Entree leden: f.2.50, niet-leden: f.5.00, er gaat f.2.50 per persoon naar de HIV-vereniging! Kom dus!! Vrijdag 4-12, verschillende lezingen en gelddonatie; Om 13.30 uur is er een lezing in de colloquimkamer 0420 door dr Schrey (internist) en een presentatie door een student van een afstudeeronderzoek. Aansluitend overhandiging van de donatie aan de HIV-vereniging.

REDUCTIEBURO

Boeken: Roades 'Human Psychology' en Bernstein 'Physiology', zijn in herdruk, de datum van het opnieuw verschijnen is nog niet bekend. Agora wenst jullie een prettig Sinterklaasweekend!

ALGEMENE WETENSCHAPPEN

Het rooster en de blokboeken voor de derde blokperiode kunnen vanaf maandag 23 november tijdens de reguliere openingstijden bij de balie worden afgehaald;

maandag van 09.30-10.30 uur

woensdag van 11.30-12.15 uur

vrijdag van 11.30-12.15 uur

Locatie: Kapoenstraat 2, begane grond

Eveneens bij de balie verkrijgbaar: de gecorrigeerde versie van de studiegids en de foto's van de propaedeuse uitreiking.

RECHTSGELEERDHEID

Balietijden Bureau Onderwijs

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Let op. Onderwijsbalie gesloten.

Op de woensdagen 25.11.1992, 02.12.1992 en 09.12.1992 is de onderwijsbalie 's ochtends gesloten in verband met een cursus waaraan alle medewerkers van het Bureau Onderwijs zullen deelnemen. Op de genoemde data zal de onderwijsbalie wel 's middags geopend zijn.

Spreekuur Bureau Internationalisering

Het Bureau Internationalisering van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid deelt mede dat met betrekking tot het spreekuur de volgende verandering zal plaatsvinden (met ingang van 30 november a.s.):

Maandag 10.15-11.15 uur, dinsdag 10.15-11.15 uur, donderdag 10.15-11.15 uur.

De studenten worden verzocht zich aan deze dagen en tijden te houden!!

Aanmelden blok 4 dagopleiding

Vanaf 1 februari 1993 zijn de aanmeldingsformulieren voor blok 4 verkrijgbaar aan de balie. Inschrijving uiterlijk voor 1 maart 1993.

Colleges en lezingen

04.12: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

08.12: college Overheid 08.30-10.30 uur Collegezaal Jezuitenklooster

09.12: college Belastingrecht voor particulieren door A. Thomassen

09.00-11.00 uur Statenzaal Oud Gouvernement. Onderwerp: Loontelasting.

09.12: college Recht, markt en staat 13.30-15.30 uur Collegezaal Jezuitenklooster

09.12: college Bedrijf en Nederlands en Fiscaal Recht door R. de Groot

16.00-18.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

15.12: college Overheid 08.30-10.30 uur Collegezaal Jezuitenklooster

16.12: college Recht, markt en staat 13.30-15.30 uur Collegezaal Jezuitenklooster

16.12: college Fiscaal Vennootschapsrecht 14.00 uur Collegezaal Nieuwenhof

18.12: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

Cursus Vrouwelijke Loopbaanontwikkeling

De cursus Vrouwelijke Loopbaanontwikkeling start weer in het voorjaar van 1993. Deze cursus is in principe bedoeld voor 4e-jaars studenten, die dan ook voorrang krijgen bij de aanmelding. Geïnteresseerden kunnen zich in november/december 1992 aanmelden bij Marie-Louise Schreurs, dienst O&O, tel. 881133.

Fieters opgelet!

I.v.m. klachten van overlast voor de omwonenden heeft de faculteit een vriendelijk doch dringend verzoek de fietsen niet meer aan de voorkant van de Nieuwenhof te plaatsen. Op de parkeerplaats van de Nieuwenhof is meer dan genoeg plaats om de fietsen te stallen. Bij voorbaat dank voor de medewerking.

Rokers opgelet!

In de koffiekelder van het Oud Gouvernement geldt een ABSOLUUT ROOKVERBOD.

Bericht van Bureau Stages

- Studenten die in het studiejaar 1993-1994 een stage willen volgen bij de Provincie Limburg moeten zich voor 8 januari a.s. melden.

- Er is een stageplaats voor ± zes maanden bij het Ministerie van Onderwijs vanaf half januari a.s. voor studenten met kennis van Europees recht. Aanmelden met spoed.

- **KNP Papier Hilversum** heeft een scriptie-onderwerp voor een vierdejaars student met belangstelling voor ondernemingsrecht. Aanmelden met spoed.

Conference of YES-Europe: "Maastricht; Problems and Opportunities for a Common Foreign and Security Policy".

Young Europeans for Security (YES) is a European Youth movement for peace and security. YES wants to stimulate the awakening consciousness of common security interests and of peace and democracy as important values in the European democracies. It wants to create a platform for discussing, formulating, and promoting the European identity in international relations, in particular in the field of security and defence. YES tries to fulfil its aims by organizing conferences, seminars and study visits for its members and other young people that take an active interest in the questions of security and defence. We define security not only in a military, but also in a socio-economic, cultural and environmental sense. YES brings together students, post-graduates and young professionals from Western European and other countries in order to promote contacts and understanding.

This year YES-Europe is organizing its Seventh Annual International Conference under the title: "Maastricht: Problems and Opportunities for a Common Foreign and Security Policy". During this Conference the following topics will be discussed: changes on a common European security and foreign policy; implications of ways of association between countries from Western, Central and Eastern Europe; the role of nationalism; the role of international organizations; the role of international youth-structures in politics; and the idea of neutrality in the new Europe. The speakers are among others: Mr. Baron B.J.M. Van Voorst tot Voorst, the Netherlands State Secretary of Defense; Ambassador A. De Franchis, Deputy Secretary-General of NATO; Prof. dr. J. Voorhoeve, director Institute for International Affairs "Clingendael" Ambassador D. O'Leary, Ambassador for Ireland in the Netherlands; Ambassador Csejti, Ambassador for Hungary in the Netherlands; and many others. The audience, young people from East, West and Central Europe and North America, are invited to take an active participation in the discussions with the speakers. But also between the participants themselves. The working language will be English.

The Conference will take place at Friday 4th - Monday 7th December, in the Conferencecentre "Ockenburgh", in The Hague. The fee for participation will be DFL 175,- for persons under 28 years of age, and DFL 250,- for persons above 28 years of age. The fee includes registration, accommodation, meals, and participation. Thanks to a special EC grant we can offer free participation and accommodation to students, studying in the Netherlands, from Eastern Europe, Spain and Greece within limited numbers, on a first comes first served-basis.

For more information write too: YES-Europe, Postbus 11661, 2502 AR Den Haag. Or phone: 070-3654601/030-538218.

Participanten gezocht voor onderzoek aan de Open universiteit

De Open universiteit te Heerlen zoekt onder de eerstejaars rechtenstudenten participanten voor haar onderzoeksproject "Het bestuderen van schriftelijk studiemateriaal". Het onderzoek vindt op twee verschillende dagen plaats. Op de eerste dag moet je een toets en een vragenlijst invullen. Dit neemt ongeveer twee uur in beslag. Het onderzoek tijdens de tweede dag duurt ongeveer vier uur. Je bestudeert dan een tekst, vult een toets en een vragenlijst in.

- De vergoeding voor de twee dagen bedraagt f 80,-.
- Het onderzoek vindt plaats in de maand februari.
- Het onderzoek vindt plaats aan de RL te Maastricht.
- Alle onderzoeksgegevens worden strikt vertrouwelijk behandeld.
- Aanmelding is mogelijk door de deelnamebon in te vullen en op te sturen.
- Aanmelding s.v.p. vóór 15 januari. Je ontvangt dan tegenbericht voor bevestiging van de aanmelding.
- Een deelnamebon is te verkrijgen aan de onderwijsbalie van Bureau Onderwijs.

Proefpersonen gezocht:

Hernieuwde oproep. Onderzoekers van de Vakgroep Gezondheidsvoorlichting zoeken onder eerste en tweede jaars Rechten studenten proefpersonen voor een tweetal korte computer-onderzoeken naar: taak-evaluatie en taak-simulatie. Beide onderzoeken duren circa 1 uur; verdienen fl. 20,- tot fl. 30,-. Opgave en inlichtingen: drs. G. Seijts (882413) en drs. T. Lenderink (882398).

RECHTstreeks

Op 10 december, de dag van de Rechten van de Mens, is er weer een schrijfbijeenkomst van Amnesty International. Vanaf 10 uur 's ochtends zijn er op de Nieuwenhof voorbeeldbrieven aanwezig.

Ouranosagenda

- 09.12: Excursie naar Amsterdam. Bezoek aan de effectenbeurs en grachtenrondvaart. Inschrijven tijdens onze spreekuren.
- 16.12: Merry X-mas party.
- 29.01: Wintersportreis naar Reith im Alpbachtal (Oostenrijk). Fl. 715,- p.p. incl. skipas, skihuur, skikleding, busreis en verblijf op basis van halfpension. Inschrijven tijdens de spreekuren.
- Ouranos heeft spreekuur op ma-di-do-vr van 12.30-13.30 uur in de typekamer. Ons telefoonnummer is 043-883071.

Agenda Elsa-Maastricht

- Door de buitenlandse ELSA-groepen worden op korte termijn de volgende seminars georganiseerd:
 1. "Legal aspects of Medical Practice", 15-21 december, Athene. Kosten 325,- DM.
 2. "Introduction to German Law", 21-28 februari, Mannheim. Kosten 250,- DM. Deadline 15 januari.
- Ook ELSA-Maastricht is bezig met de organisatie van een seminar (The European migration policies). We kunnen nog genoeg studenten gebruiken die zich willen inzetten voor de organisatie van dit seminar.
- Skien met ELSA! ELSA-Tsjechoslowakije organiseert begin maart een seminar (Legal changes in Czecho-Slovakia after the establishment of two independent states) met daaraan verbonden een speciaal ski-programma. Kosten 250,- DM. Deadline 15 januari.
- ELSA-Torino organiseert van 12-18 januari een internationale ski-week. De skiweek vindt plaats in Bardonecchia (Italiaanse Alpen). Kosten 480,- DM (inclusief kost en inwoning, skipas en skiles). Het vervoer naar Torino is uiteraard wel voor eigen rekening.

Inlichtingen tijdens ELSA-spreekuur (Dagelijks van 13.30-14.30 uur in de typekamer) of neem contact op met Dimitry Aertssen, tel. 043-218458.

GENEESKUNDE

Mededeling van Bureau Onderwijs VOORTGANGSTOETS FdG

De data van de voor alle studenten van de FdG verplichte Voortgangstoetsen voor het ac. jaar 1992/1993 zijn de woensdagen 16 december 1992, 10 maart 1993 en 16 juni 1993.

De eerstvolgende Voortgangstoets wordt afgenomen op WOENSDAG 16 DECEMBER 1992 vanaf exact 9.00 tot 13.00 uur in de Tennishal/Sportel DOUSBERG, Dousbergseweg 4. GELDIGE COLLEGEKAART IS VERPLICHT. De zalen zijn open vanaf 8.40 uur. Iedereen dient om 8.50 uur aanwezig te zijn, de deuren gaan om 8.55 uur dicht. De zaalindelingen zijn alfabetisch op achternaam en worden opgehangen bij de onderwijsbalie FdG (UNS 50, K. 1.150A). Let op of het VGT-niveau juist is. Zo niet, geef dit dan tijdig door bij de onderwijsbalie. Voor invulling van de optisch leesbare antwoordformulieren een HB-potlood en een gum meebrengen. De antwoordformulieren mogen niet later dan 13.00 uur worden ingeleverd.

COMMENTAREN inleveren vóór dinsdagmiddag 22 december 17.00 uur. Commentaren liggen ter inzage bij de onderwijsbalie v.a. maandag 28 december.

TOETSRESULTATEN zijn beschikbaar vanaf ca. 20 januari 1993. Voor het reglement van orde wordt verwezen naar de Facultaire Studiegids Geneeskunde 1992/1993.

Sluiting tijdens Kerstrees

In verband met het Kerstrees is het Bureau Onderwijs FdG en de Informatiebalie FdG gesloten van 24 december 1992 t/m 03 januari 1993.

Koberaadavond 11 december

WERELDSE WINTERVERTELLINGEN
Op vrijdag 11 december 1992 begint de avond om 20.00 uur met het vergadergedeelte, waarin met name HUISARTSGENEESKUNDE als "stage van de maand" belicht zal worden.

Na een korte pauze (in decembersfeer met echte pepernoten en speculaasjes!) zal een oude rot uit de toneel- en regiewereld om 21.15 de avond verder spannend ontspannen laten verlopen.

Jan van Kasteren zal zeer beeldend verhalen en korte teksten uit de wereldliteratuur vertellen. Zowel internationale klassiekers, zoals Sophocles en Shakespear, als Nederlandse moderneren, zoals Warmond en Carmiggelt komen aan bod, met name de wijze waarop deze "groten" de mens beschrijven.

SIT BACK AND RELAX!!!

Let op: deze keer moet je komen luisteren in HET KRUYTHUIS, Tongersestraat 53. Info: Maud de Bruyn (618427) of Chris Boek (474561).

MFV REFLEX

Commissie Tropen van MFV Reflex organiseert een lezing, waarin vrouwenbesnijdenis van verschillende kanten wordt belicht. Tevens wordt er een film vertoond. De lezing vindt plaats op woensdag 2 december van 15.30-17.30 uur in de blauwe zaal (UNS 50). Entrée leden f 1,-; niet-leden f 1,50.

FISEM

De FISEM zoekt namen en adressen van oud-bestuursleden in verband met een receptie ter ere van haar tweede lustrum. Heeft u ooit in het bestuur gezeten van FISEM of kent u een oud-bestuurslid wilt u dan contact opnemen met: Marjon Dresens, St. Teunisgang 42b, 6211 AR Maastricht, tel.043-212961.

Medelingen van Bureau Internationale Betrekkingen

GRATIS CURSUS IN ZWEDEN! Sports medicine and sports injuries. 10 week course at Linköping University Sweden. The aim of the course is to make professionals within health care and students in health care studies, i.e. physiotherapists, medical doctors, medical students in their final years, specialist nurses, teachers in sports, aware of sports injuries, their prevention and rehabilitation.

Period of time: March 1, 1993 to May 31, 1993, full time studies. Participants: maximum 25. The course is arranged by the Health University of Linköping within the Erasmus programme.

Voor meer informatie: BIB, Marion Aarts, tel. 881524.

Een werkkamp in Oost-Afrika is een andere vakantie

De Stichting Vrienden van Kathonzwani/Oeganda Comite organiseert deze zomer opnieuw vrijwilligerskampen in Kenia en Oeganda. Doel is wederzijds begrip kweken tussen Nederlanders en Afrikanen onder gedurende vier weken samen te werken aan een project en het dagelijks leven met elkaar te delen. Voorwaarden voor deelname: leeftijd tussen 18 en ongeveer 35 jaar, een groot aanpassingsvermogen en een goede gezondheid. De reis- en verblijfskosten komen op minimaal f 2500,-. Op 19 december wordt er een informatiedag gehouden. Voor verdere informatie: Jose van El, tel. 020-6208143. Opgave voor de informatiedag kan ook op dit nummer, graag voor 12 december.

GEVEN WE DE AARDE OP OF GEVEN WE DE AARDE DOOR?

We willen onze kinderen de schoonheid van de natuur meegeven. Maar elke seconde verdwijnt er ergens op aarde natuur. En dat kunnen we niet meer terugdraaien. Als we onze kinderen nog iets van de natuur willen laten zien, dan moeten we nu iets doen.

U helpt door donateur te worden. Maak f 30,- over op giro 30 van het WNF in Zeist.

WWF

WERELD NATUUR FONDS GIRO 30, ZEIST

WE HEBBEN DE AARDE IN BRUIKLEEN VAN ONZE KINDEREN

Oké, het is waar, uiteindelijk moet je het zelf doen, maar met de vakkennis en de sfeer van

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- * -Lessen in VW Golf
- * -Volgens nieuwe rijprocedure
- * -Verantwoord en doordacht fasenplan
- * -Examengarantie
- * -f 37,50 voor 60 minuten

Telefoon 043-613426

Ook voor theorie en spoedcursussen

uw congres - onze zorg - uw succes

MAASTRICHTS EUREGIO CONGRES ORGANISATIEBUREAU

ECES Europalaan 61, NL-6226 CN Maastricht

Begrotingen-sponsors-drukwerk-hotels-inschrijvingen-excursies-diner dansant enz.

Bel 043-630400 en vraag aan de heer Sax een gratis advies.

15 JAAR CONGRESRESERVING

In het kader van het 200-jarig bestaan van de Stadsschouwburg in Maastricht is nu ook onze bonbon als beste geselecteerd

Friandises

Chocolatier

De vermaarde pralines van Maastricht

Wycker Brugstraat 55, Maastricht

Stationsstraat 5 - Maastricht - Tel.: 043 214550

Heerlijke verse vlaaien en heel veel soorten gebak

Open iedere dag van 8-6
zondag van 9.30-2
Dinsdag gesloten.

10% korting tegen inlevering van deze advertentie.

Te veel pijn, te veel aftakeling, te veel lijken

Werk van Frits de Ridder in het Trefcentrum (foto Nelis Tutkey)

Frits de Ridder is de man achter het Aids ReLated Art-project: kunstenaars, besmet met het HIV-virus, of anderszins betrokken, exposeerden deze zomer hun werk in Amsterdam. Een deel daarvan hangt nu in Faculteiten II.

Volgens De Ridder is het belangrijk om op die manier te laten zien dat aids, ondanks de pijn, de aftakeling en de angst, een inspiratie kan zijn tot het maken van kunst: „Als Freddy Mercury sterft aan aids, dan veroorzaakt dat een golf van reacties. Als ik zeg 'ik ben Frits de Ridder en ik heb aids', dan ligt daar niemand wakker van. Op deze manier proberen we uit het kringetje van HIV-vereniging, ziekenhuizen en belangengroepen te treden en in gesprek te komen met het publiek.”

Helmuth Jöcken doet dat met kleine schilderijen van ineengeroelde mensfiguren. Het werk heeft een ontoegankelijk, introvert karakter. Dat geldt ook voor de schilderijen van

Mark Woltman: snelle, esoterische kleurstreken, wervend alsof de kwast met grote snelheid uit een openstaande centrifuge werd geslingerd. Titels als 'It suddenly was there without any warning' en 'Pink passion race' maken veel duidelijk. Het werk van de inmiddels overleden Sander Friedhoff - esthetieken, gecombineerd met collages van stukken textiel en verf - heeft heel ver nog iets van figuratie. De soms leesbare, soms onleesbare teksten laten nog het meest van de woede en frustratie zien, die hem ongetwijfeld gedreven moeten hebben.

Woede

Frustratie en woede spreken ook uit het meest recente werk van Frits de Ridder. „Logisch”, zegt hij, „want ik heb teveel lijken gezien om nog aardig te kunnen zijn.” Het oudere werk, de portretgalerij, is wel nog vriendelijk van toon. In de zomer van 1987 liep hij met een vriend door New York en zag een paar jonge jongens in een rolstoel zitten, lekker buiten in het zonnetje, op de stoep van een oud hotel. Het bleek een opvangtehuis voor dakloze aids-patiënten te zijn. „Ik had een erg ongemakkelijk gesprek met die bewoners, ondanks mijn jarenlange ervaring als verpleegkundige”, zo verklaart De Ridder op een A-viertje dat tussen de foto's hangt. Een paar dagen later kreeg hij gordelroos, tenminste dat dacht hij. Hij bleek seropositief.

„Ik was zo getroffen door die toevallige samenloop van omstandigheden, dat ik besloot terug te gaan naar New York om een fotoreportage te maken van de bewoners van het 'Bailey-House', zoals het hotel heet. In het Bailey House werd bij calamiteiten, ongelukken en overlijden een 'incident report' opgemaakt. Onder het hoofd 'oorzaak van het incident' schreef de medewerker netjes: 'gevolgen van de besmetting van het HIV-virus'. Onder het hoofd 'hoe in de toekomst een soortgelijk incident te voorkomen' schreef hij altijd: FIND A CURE!”

„Ik wilde per se het gewone laten zien, het alledaagse. Geen schokkende beelden van broodmagere, doodzieke patiënten, maar portretten van gewone, aardige, herkenbare mensen. Daarom gebruikte ik ook de collage-techniek: het verknippen van de foto's in combinatie met de kleurenrijke verhuulde de wrangheid van het onderwerp.”

„Tja”, zegt De Ridder, „de tijd van aardig zijn is nu wel voorbij. Ik ben boos. Boos omdat ik ziek ben, boos omdat mijn vrienden doodgaan, boos omdat er nog zoveel onbegrip bestaat rondom aids. Er zijn al zoveel vrienden gestorven, elk half jaar gaat er wel weer een. Daar word je

keihard van, cynisch en onverschillig. Er worden dan ook nergens zoveel grappen gemaakt als op de HIV-vereniging. Het doet pijn, om bij jezelf te merken dat je steeds onverschilliger wordt. Maar van de andere kant is dat wel makkelijk. Je durft veel meer.”

Misselijk

Hij pauzeert even om een joint te draaien. Dat helpt tegen de misselijkheid die wordt veroorzaakt door de aids-remmende middelen die hij moet slikken. Als we ons omdraaien, weg van de portretgalerij, zien we de enorme foto's die aan de hoge wand bij de catering hangen. Titel: 'Lamentatie over de dood van Michael Kechagias'. Een naakte man, vastgebonden aan een betonnen paal. Twee geopende handen, daartussenin een tekst. En een portret, verknipt in transparanten, waarvan het enkele delen zijn verdwenen.

De Ridder: „Bij het portret is het de bedoeling dat af en toe een fragment naar onder flikt. Zo ga je ook dood aan aids. De koffiedame bewaart de afgefallen stukken netjes achter de toonbank. Dat vind ik heel lief van haar. Waar ik kwaad om ben, is de verdwijning van het middenpaneel, de tekst. Dat was echt wel stevig opgehangen. In die tekst probeerde ik iets van de gruwelijkheden, van mijn woede over te brengen. Nu is het weg, foetsie, niemand weet waar het is. Blijkbaar voelen mensen zich aangevallen. Ik vind het op zijn minst frappant dat zoiets gebeurt in een gebouw waar mensen opgeleid worden die kunnen omgaan met die woede, met die frustratie. Er wordt ook wel beweerd dat het om een flauwe studentengrap gaat. Dan is het wel een héle flauwe rotgrap.”

Achterlijk

Over zijn toekomst is hij duidelijk. Veel verjaardagen aflopen, want elke keer kan de laatste keer zijn en hij wil vooral niets

missen. Maar natuurlijk ook zijn werk: „Er moet nog veel gebeuren op het gebied van de aids-voorlichting. In Nederland wordt er wel redelijk verstandig over gepraat, maar in Frankrijk bijvoorbeeld is men nog compleet achterlijk. Daar is het mogelijk om de métro's vol te kladden met spreuken als 'Sida = noirs et métis', zonder dat iemand ze verwijderd, zonder dat iemand er commentaar op levert. Het is zelfs zo erg, dat als je er naar kijkt en mensen krijgen door dat je op de een of andere manier betrokken bent, ze met een grote boog om je heen lopen. Ik begrijp wel dat na de bloedschandalen de schrik er in Frankrijk goed in zit, maar ik wil me niet neerleggen bij die allesverblindende angst. Ik denk dat de Aids ReLated tentoonstelling wat dat betreft veel goeds doet. Ik ben dan ook van plan er een aantal Europese steden mee af te reizen: London, Milaan, Barcelona, Berlijn, en vooral Parijs.”

„Het is natuurlijk vreemd om mee te maken dat mijn artistieke hoogtepunt samenvalt met het hoogtepunt in mijn aids-crisis. Ik ben er niet vies van om aids expliciet te gebruiken om de aandacht te trekken. Michael hoopte ook dat, door het vastleggen van zijn aantrekkelijke jeugdigheid, de kijker zou zeggen: 'ach, wat zielig...' Daar gaat het om, om het publiek deelgenoot te maken van de woede over te veel pijn, te veel aftakeling, te veel lijken. Misschien dat dan het onbegrip, of erger, het paranoïde wantrouwen en de haat afnemen.”

Als hij zijn trein moet halen, vraag ik hem om zijn adres. Hij geeft mij het nummer van de HIV-vereniging, waar hij bijna dag en nacht bereikbaar is. Bij het telefoonnummer moet hij even diep nadenken en er volgt een ingewikkeld verhaal over de toxoplasmose die je geheugen aantast. „Zolang ik dat nummer nog weet, gaat het goed met me. Nee meneer, het is geen gemakkelijk ziekte.”

Wim Ortjens

Agenda

donderdag 3 december

Over Godfried Bomans, Lit.lunch, Stadsbibliotheek, 12.30

Psychologie tussen dwang en heil, lezing, Nieuwenhofzaal, 20.00

Rivier stroomt door, beeldtheater, Löss Theater, 20.30

John Cage, lezing en film, Intropodium, 20.30

vrijdag 4 december

Cyrano de Bergerac, musical, Vrijthoftheater, 20.15

Rivier stroomt door, beeldtheater, Löss Theater, 20.30

zaterdag 5 december

Cyrano de Bergerac, musical, Vrijthoftheater, 20.15

Rivier stroomt door, beeldtheater, Löss Theater, 20.30

zondag 6 december

John Cage concert, Ives Ensemble, Intropodium, 15.30

Macka B, reggae concert, Zaal Berghmans, 20.30

Cyrano de Bergerac, musical, Vrijthoftheater, 20.15

Rivier stroomt door, beeldtheater, Löss Theater, 20.30

maandag 7 december

Cyrano de Bergerac, musical, Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 8 december

Cyrano de Bergerac, musical, Vrijthoftheater, 20.15

Trianon Parfumé, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, 20.30

woensdag 9 december

Lunchconcert Simeoni, strijktrio, Redoute, 12.30

Trianon Parfumé, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, 20.30

Stravinsky/Honegger/Bizet, Universiteitsorkest, Conservatorium, 20.15

Exposities

Muntomloop in Limburg, Bonnefantenmuseum, 7 okt. t/m 10 jan. Di t/m vr 10-17. Za, zo en feestdagen 11-17

Eigentum Himmelreich, Imi Knoebel, Bonnefantenmuseum, 7 okt. t/m 10 jan. Di t/m vr 10-17. Za, zo en feestdagen 11-17

Marta Jedrysko, schilderijen, Galerie Fah, Brusselsestraat 80 Maastricht, 7 nov. t/m 13 dec. 1992. Do 16-20, vr t/m zo 13-17

Shunyam, recent werk, 31 okt. t/m 21 dec. 1992, Contempo, Galerie Maastricht, Rechtstraat 9. Do t/m zo 12-17 uur

De drie musketiers, schilderijen, Galerie vd Besselaar, Tafelstraat 6a Maastricht, 28 nov. t/m 4 jan. Vr t/m ma 13.00-17.30 en na afspraak

Fokko Rijkens en Reinoud Kuipers, Groningse figuratieve expositie Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 28 nov. t/m 30 dec. Di t/m za 13.30-17.30 en volgens afspraak

Luske, schilderijen, Galerie Simera-Signe, Bogaardenstraat 40b, 20 nov. t/m 24 dec. Wo t/m za 13.30-17.30

Momentum, fototentoonstelling "mens en werk", Gouvernement 17 dec t/m 5 feb. Ma t/m vr 9-17.

Film

Speelweek 3 december t/m 9 december

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Sweet Emma dear Böbe, 20.00

Boven de bergen, 20.30

Five girls and a rope, 22.00

Le charme discret de la bourgeoisie, do, vr en za 23.00

Cinema Palace, Wyckerbrugstr.

Basic instinct, dag, 18.00

1492, dag, 18.00

Boomerang, dag, 14.30 en 21.30

A League of their own, dag, 14.15 en 21.15

Belle en het beest, dag, 14.15, 19.00 en 21.30, za, zo en wo ook om 16.45

Mabi, Kleine Gracht 24A

Patriot Games, dag, 21.15 (behalve di en wo), vr, za en zo 18.30

Housesitter, dag, 21.15 (behalve ma), vr, za en zo 18.30, za, zo, wo 14.30

Unforgiven, dag, 21.15 (behalve za), za 14.30 en 19.30, vr en zo 18.30, zo en wo 14.30

Single white female, dag, 21.15, vr, za en zo ook om 18.30, za, zo en wo ook om 14.30

A fish called wanda, ma, di en wo 21.15

The bodyguard, za 22.00

Cine "K", St. Bernardusstraat 13

Howards End, dag, 20.30

Liefde

-Liefde maakt blind.

-Ja! Dat weet ik verdomme ook wel!
Dat hoef je me niet nog eens een keer
als zeezout in de wonde te smeren,
ja!?

-Tóch, verblind door aanvullige
schoonheid, Navratiloveske
sportiviteit en Svatoslav Richteriaanse
vingervlugheid werd je verliefd.

-Ja, nou en? Nou én!? Mocht ik óók
eens een keertje? En houd je rotkop
over de liefde!

-Liefde maakt stom.

-Hoezo dát nou weer? Hou eens op
met dat therapeutisch gezeik!

-Je werd verstomd door haar
Venusmond, door haar gouden haar
en vriendelijke aandacht.

-Ja, so what, ik geef het toe, goed
dan, ik ben stom geweest. Nou je zin?

-Liefde maakt lam.

-Lam? Verdorie, ik was een mak
schaap, ja.

-Over de dam, insukkelend van het
tellen van zo vele makke schapen die
over het hekje op de dam sprongen,
op weg naar een versuft dromenland.

-Okee, je hoeft niet verder te gaan, ik
geef het toe, ik was een lamme leipo.

-Liefde maakt ziek.

-Zucht. Ziek van verlangen ja, kilo's
afgevallen, wallen onder ogen,
bewustzijnsvernauwing.

-Je was ziek van de liefde,
verziekende liefde, laffe, slappe,
onnozele liefde.

-Hou op!!!

-Liefde geeft een verstopte neus.

-Hè? Ik was boos op je, maar geeft
liefde ook al een verstopte neus?

-O! O, zo! Ja, dat klopt, van het
huilen naderhand.

-Snik.

Eva

De abdij van de
Trappisten in
Tegelen
(foto Nelis Tutke)

„Ik denk ook wel eens: had ik maar een paar gezellige grote dochters”

De deur van het klooster is gesloten. Niemand reageert op de bel. Het is vrijdagmiddag kwart over vijf, de vespers zijn net begonnen. De monniken van de Cisterciënser abdij „Onze Lieve Vrouwe Onbevlekt Ontvangen”, kortweg het Trappistenklooster in Tegelen zitten in de kapel. Gelukkig is theoloog en studentenpastor Maart Vestjens, van de Studentenecclesia, er wel om ons binnen te laten voor het 'Abdijweekend' van de Tafelstraat voor ieder die „kennis wil maken met het kloosterleven en om in rust en concentratie aan jezelf de ruimte te geven voor bezinning en stilte”. Wiel Smeets, theoloog in opleiding en stagiair bij Tafelstraat 13, stormt al snel richting kerk: „Even in de stemming komen hoor.” De vespers zijn net afgelopen. De kapel is pikkedonker, groot, hoog en vooral erg leeg. Een zwarte schim zit in een hoekje gebeden te prevelen. Er staan forse houten zetels met veel houtsnijwerk en daarboven een soort afdak. Eens boden ze plaats aan tachtig monniken, nu zijn er eigenlijk niet meer dan dertien nodig.

BERICHT UIT MAASTRICHT

„Hè, heerlijk om hier weer te zijn”, zucht Wiel tevreden. In de kale en kille eetzaal komen de zeven andere deelnemers aan dit bezinningsweekend binnendruppelen. Ingrid, Agnes en Thérèse, alle drie GW'ers. En Tom, Andreas, Philip en Michel: CWS'er, hotello, informatica-student en geneeskundige. Pastor Maart drukt ons op het hart om binnen de regels van het klooster te blijven: Geen lawaai in de gangen, meehelpen met de afwas en niet dwalen door het gebouw, want ook monniken hebben privacy. Na de broodmaaltijd gaat de hele groep terug naar de kapel voor de laatste viering van de dag, de *completen*. Vrome Andreas maakt een knieval voor het altaar. De andere gelovigen houden het bij een buiging. Klokslag zeven uur zweven tien witte jurken binnen. Een ijl gezang en vooral veel stilte. Alle monniken, op één na (hij is vijftendertig), zijn boven de vijftenzestig. Een triest gezicht, een klein groepje oude mannen in zo'n enorme kerk. De meeste monniken gaan na de laatste viering meteen naar bed of ze kijken nog even naar het nieuws. Om half vijf moeten zij er alweer uit voor het ochtendgebed, de *metten*. Wie denkt dat ze daarna weer het bed in duiken heeft het mis, want om zes uur is het weer tijd voor de *lauden*.

Gastepater Sebastiaan wil voor ons zijn bedtijd wel uitstellen. Hij vertelt over monastieke spiritualiteit. In zijn witte habijt met daar overheen een zwart kleed (scapulier) en om zijn middel een brede leren riem zit hij aan het hoofd van de tafel. De studenten luisteren ademloos en vol bewondering. Pater Sebastiaan legt uit dat het kloosterleven berust op de regels die Benedictus in de zesde eeuw heeft opgesteld. De belangrijkste drie daarvan zijn *arbeid* (de Tegelse Trappisten bottelen wijn, maken likeur en verbouwen asperges), *studie* van de Heilige Schrift en *gezamenlijk gebed*. Sebastiaan: „Als je me vraagt wat is nou de functie of het nut van een klooster voor de maatschappij dan moet ik je daarop het antwoord schuldig blijven. Die vraag is eigenlijk helemaal niet van toepassing hier. Het is een moderne afwijking om je overal bij af te vragen: Wat is het nut? Wat levert het op? Wij hebben voor deze levenswijze gekozen in de hoop dat het invloed heeft op de het wereld om ons heen. Ik kan het natuurlijk niet bewijzen maar ons gezamenlijk bidden moet toch een kracht bevatten. Als ik wist dat dat niet zo was, dan hield ik er vandaag nog mee op. Natuurlijk is het wel eens moeilijk om dit leven vol te houden. Toen ik drie dagen in het klooster zat dacht ik: waar ben ik in Godsnaam aan begonnen? Ik denk ook wel eens, had ik maar een paar gezellige grote dochters. Ach, je moet in het leven gewoon keuzes maken. Ik sta nog steeds achter mijn keuze om een monnikenleven te lijden. Maar het is wel triest om te zien dat we een uitstervend ras aan het worden zijn.”

Om negen uur gaat pater Sebastiaan op weg naar zijn kamertje. De bevrijdingsidealen van de jaren zestig zijn zelfs door de kloostermuren heen gedrongen waardoor de monniken hun chambrettes hebben mogen verlaten. Sebastiaan gaat echter niet naar bed voordat hij ons voorzien heeft van

bier en wijn. Gastvrijheid is ook één van Benedictus' regels. Onder het genot van een triple Trappistenbier of een ter plekke gebottelde wijn en de nodige tabak, ontspint zich een zware discussie over de strijd tussen ratio en gevoel in de mens. Om elf uur haken een paar studenten af. Ingrid en Agnes willen de metten meevieren dus die moeten over vijftien uur alweer op Tom gaat ook naar bed. Hij is hier vooral om te studeren. Nog achttienhonderd bladzijden kunstbeschouwing voor de bloktoest van maandag. God sta hem bij.

Om kwart voor acht de volgende ochtend zitten Tom en Andreas al fris aan het ontbijt. Ze hebben allebei de metten meegevierd. Tom heeft al vier uur studeren achter de rug en Andreas heeft „genoten van de stilte die er 's ochtend hangt”. Ingrid en Agnes zijn na de metten weer gaan slapen. „Ik vond het niet echt bijzonder vanmorgen. Er vallen wat meer stiltes maar verder is het hetzelfde als de andere vieringen”, gaapt Ingrid. Michel is het daar niet mee eens: „Er hangt toch een andere sfeer dan overdag, je bent nog heel slaperig dus dringt alles, maar heel langzaam tot je door. Het is een beetje spookachtig.”

's Middags, na de soep en de hutspot is er „tijd voor jezelf”. Een groepje gaat wandelen. Eerst een verkenning van de kloostertuin. Via het sobere kerkhof met allemaal dezelfde kruizen komen we langs het zwaar verwaarloosde zwembad. Alleen toegankelijk voor de monniken en mannelijke gasten. „Ik moet de kater niet op het spek binden”, begrijpt Wiel. Philip is intussen gaan Zennen: „Heerlijk, ik word er toch zo lekker rustig van.” Om half vier neemt pater Sebastiaan ons mee voor een rondleiding door het klooster. We mogen niet alles zien. De kamers van de monniken, hun eetzaal en ontspanningsruimte, blijven verboden gebied. Via de ijskoude cryptekerk komen we in de bibliotheek. De monniken lezen niet alleen Vondel, maar ook 'Christiane F.' 'Oerwouden langs de Amazone' en 'Waarom ik in het klooster ging'. Een half uur lang snuffelen de studenten zwijgend, of eerbiedig fluisterend, langs de stoffige stellingen. De sfeer doet denken aan 'In de naam van de Roos'. Dan draait pater Sebastiaan plots het licht uit: zo is het genoeg geweest. Door de brede lange gangen met glad gepoetste vloeren gaan we naar de kapittelzaal, de plek waar vroeger vergaderingen werden gehouden. „Zo'n grote zaal hebben we met ons dertien niet meer nodig. We gebruiken de ruimte alleen nog als we een receptie geven”, vertelt Sebastiaan met spijt in het hart. Achter in de zaal zit een deurtje naar het museum van het klooster. Een benauwde, mufte ruimte met geblindeerde ramen waar de meest vreemde artikelen liggen uitgesteld. Een chambrette bijvoorbeeld, eeuwenlang het enige vertrek waar een monnik alleen kon zijn. Het is niet meer dan een saunetent zonder dak, met een bedje en een pot. Aan de wand een wijwaterbakje groot genoeg om één pinkje in te dopen, en het onvermijdelijke crucifix. Verder staan er in het museum vitrines met daarin onder andere plastic flesjes met 'Heilig water uit de Jordaan' en 'Heilige olie uit de grot van Bethlehem'. Daarnaast een gesel, waarmee de flagellerende monniken zichzelf vroeger kastijdden, scapulieren (een soort talismans van stof) en hele kleine beeldjes in een koperen kokertje, om Maria altijd op zak te kunnen hebben.

Na het avondmaal zou pater Sebastiaan weer komen vertellen over het kloosterleven. Maar God beschikte anders: Sebastiaan is ziek geworden. Daarom leest Maart voor uit de bijbel. Een verhaal over Jacob, Genesis 28. Daarna moet er over nagedacht worden. Als om tien uur het verhaal genoeg 'op emotioneel niveau benaderd is', komen de flessen weer op tafel. Het wordt later dan gisteren.

's Ochtends verneukt Wiel zich al bij de gedachte aan de zondagse eucharistieviering. „Ik heb me zo verheugd op het Gregoriaanse gezang”, zegt hij. Dat kan kloppen. In zijn draagbare CD-speler zit een discje met Gregoriaanse gezangen.

Chris van der Grinten